

Reflectie

*Magazine voor religie en spiritualiteit
belicht vanuit theosofie en gnosis*

13e jaargang nummer 1 – voorjaar 2016

- **Eeuwfeest**
Vrij-Katholieke Kerk
in juli 2016
International pages:
- Centenary Theme

- De nieuwe Aarde is er al!
- De Zwarte Madonna,
moeder van
donker en licht

Reflectie

Magazine voor religie en spiritualiteit
belicht vanuit theosofie en gnosis

Inhoudsopgave

Reflectie, 13e jaargang nummer 1 – voorjaar 2016

- 3 Woord vooraf [Paula-Willemijn van Rooijen]
- 4 De Vrij-Katholieke Kerk in Nederland:
een overzicht van de uitgangspunten en organisatie
- 5 Mijmeren over nabij-de-doodervaringen:
ervaren dat tijd betrekkelijk is [Aat-Lambèrt de Kwant]
- 7 De nieuwe Aarde is er al: aardse mystiek volgens
Thomas en andere bronnen [Ojas Th. de Ronde]
- 10 Gewoon weer beginnen in Raalte!
Onder de vleugels van St. Michael [Nelly Schouw-Zaat]
- 11 De Zwarte Madonna, moeder van donker en licht
[Annine van der Meer]
- Internationale pagina's [in het Engels]
- 15 Centenary Theme: *Leap into the Light of the Future*
[Wies Kuiper]
- 17 An impression of the congregation in Naarden,
the Netherlands; Host of the Event coming July 2016
- 19 En wij gaan door met vissen [Lydia Schaaap]
- 20 Godsbeelden, levenstaken en liturgie – deel 3
Wij zijn onszelf door God gegeven [Paula-Willemijn van Rooijen]
- 24 Divine Surprise: Herontdek de verloren Vrouwe van de Bijbel:
Vrouwe Wijsheid [Aankondiging vanuit Academie PanSophia]
- 25 Ontwaken, Bewegen, Verdiepen, Transformeren: deel 2
Maak van een vonk een vlam [Wies Kuiper]
- 26 Eeuwfeest: 100 jaar VKK [beknopte congresinformatie]
- 27 Boekbesprekingen
 - Jezus & de vijfde evangelist
 - Geloven: spirituele denkers uit de hele wereld getuigen
 - Het wonder van vergeving; een werkboek
 - Daodejing; de weg, de kracht
 - Grenzeloos liefhebben; een boek over codependentie: wat het is, waar het vandaan komt en hoe het ons leven beïnvloedt
 - Heimwee naar het Paradijs: ken je verleden, creëer je toekomst
 - Spirituele Pasen en Pinksteren; handreiking voor bezinning en bezieling betreffende de opstanding van de innerlijke mens
 - Het bedrog van Rome; de Rooms-Katholieke Kerk, een uitgedacht instituut gebaseerd op leugens, intriges en malversaties
 - De vrijheid, overwinning van de geest
- 31 Boekaankondigingen
- 32 Glossy 'Matthäus' [recensie door Aat-Lambèrt de Kwant]

Reflectie is de voortzetting van VK-Visie na jaargang 76, en is het tijdschrift van de Vrij-Katholieke Kerk in Nederland.

Reflectie verschijnt vier keer per jaar, onder auspiciën van de regionair bisschop van de VKK in Nederland.

Colofon

Redactie:

Aat-Lambèrt de Kwant, hoofdredacteur
Mgr P. O. Baaij
Paula-Willemijn van Rooijen, eindredacteur
Redactie-adres:
Stokroosstraat 105, 2565 BL Den Haag
Redactioneel e-mailadres:
reflectie@vkk.nl

Voor abonneementen:

abonneementen@vkk.nl

Penningmeester:

Bankrekeningen:
NL89INSIO732453690 of:
NL85INGB0000302100
ten name van: VKK/CKB

Opmaak en vormgeving:

Edward Koster

Omslagillustratie:

Voorwaarts en speelt met het nieuwe Licht!
door Edward Koster

Drukwerk:

Drukkerij Van Asselt te Lemelerveld
Website: www.drukkerijvanasselt.nl

Abonnementen:

Een jaarabonnement kost € 17,50 (voor niet-kerkleden).

Toezening van artikelen:

De redactie houdt zich het recht voor artikelen in te korten, te redigeren – zo nodig in overleg met de auteurs – of te weigeren. De inhoud van de artikelen vertolkt niet noodzakelijkerwijs de standpunten van de VKK in Nederland of die van de redactie. Elke auteur schrijft op persoonlijke titel, tenzij er aangegeven is dat er sprake is van een officieel kerkelijk document.

Kopij:

Sluitingsdatum van kopij voor het zomer-nummer: 1 mei 2016. Het zomernummer verschijnt eind juni 2016.

Officiële informatie:

ISSN 1574-2776
Website VKK: www.vkk.nl

Woord vooraf

Reflectie heeft een nieuwe uitstraling gekregen.

Wij zijn ontzettend blij om nu, met het eerste nummer van *Reflectie* in het jaar van het honderdjarig bestaan van de Vrij-Katholieke Kerk, deze opgefriste en uiterst professionele lay-out als feestelijk accent te kunnen presenteren.

We hopen dat u het ook een mooie verbetering vindt!

Jarenlang verzorgde Rudolf Smit de lay-out. Hij gaf vorig najaar aan hiermee te willen stoppen. Een goede vervanging hebben we gevonden in Edward Koster, die ook de nieuwe cover en het nieuwe binnenwerk heeft ontworpen. We zijn heel blij met zijn inzet en hebben alle vertrouwen ook in de toekomst een aantrekkelijk blad te kunnen blijven samenstellen.

Dit jaar viert de Vrij-Katholieke Kerk haar honderdjarig bestaan over de gehele wereld. Op de verjaardag van de kerk, 13 februari 2016, is er een feestelijke landdag geweest in Naarden. En op zondag 14 februari zijn de feestelijkheden voortgezet in 'eigen huis', in de lokale kerken.

In dit nummer zijn internationale pagina's opgenomen. Deze editie van *Reflectie* zal worden verstuurd naar het buitenland, naar de deelnemende landen aan het internationale congres komende juli in Naarden. Bijvoorbeeld naar België, Duitsland, Griekenland, Zweden, Denemarken, Engeland, de Verenigde Staten, Canada en Australië.

Het congres vindt plaats van 9 tot en met 12 juli 2016. Het programma vindt u in deze *Reflectie*. Op de landelijke website en via de kerkgemeenten is verdere informatie te krijgen, evenals het inschrijfformulier.

De internationale pagina's zijn in het Engels. De redactie wil graag Kea van der Kamp bedanken voor het leeuwendeel van de vertalingen. Zij heeft ons veel werk uit handen genomen!

In deze internationale pagina's stelt de kerkgemeente Naarden, als gastlocatie, zich voor. En de twee verslagen van in de kerkgemeenten besproken elementen van het jaarthema 'Spring in het licht van de toekomst' zijn ook in het Engels opgenomen.

Daarnaast zijn natuurlijk diverse artikelen opgenomen, bijvoorbeeld *De Zwarte Madonna, moeder van donker en licht*, door Annine van der Meer, auteur van het gelijknamige boek. Ojas de Ronde toetst de actualiteit en de onttovering van de wereld aan het Thomasevangelie en andere bronnen in *De nieuwe Aarde is er al*. Ook is een interview met Jan van den Oever opgenomen: *In kwetsbaarheid zit de kracht van zachtheid*. Van de Oever spreekt al meer dan vijftientwintig jaar over non-dualiteit.

Dit, en nog veel meer, vindt u in deze *Reflectie*. Veel leesplezier!

En wilt u laten weten wat u van de nieuwe vormgeving vindt? Dat kan!

Geef uw reactie in een mail naar: reflectie@vkk.nl. Of plaats een reactie op Facebook: 'www.facebook.com/Reflectie-181401325159063'.

Reflectie is net met een pagina gestart op Facebook. Natuurlijk kunt u, als Facebookgebruiker, in de zoekbalk de term '*Reflectie*' gebruiken om de pagina te vinden. Maar dat lukt soms nog niet goed, omdat de pagina nog heel nieuw is. Vandaar ook deze 'lelijke' pagina-URL (maar hiermee vindt u 'm zeker!). Hoe meer 'Vind-ik-leuks' de pagina krijgt, des te eerder we een mooie pagina-URL kunnen maken. En hoe groter ons bereik wordt, des te meer potentiële belangstellenden we kunnen bereiken.

Dank u wel, alvast, voor uw 'Vind-ik-leuk!'

Paula-Willemijn van Rooijen
eindredactrice *Reflectie*

Administratieve mededeling

Betaling jaarabonnement niet-kerkleden

Reflectie is gratis voor leden van de Vrij-Katholieke Kerk. Niet-kerkleden betalen € 17,50 per jaar.

Vriendelijk verzoek van de redactie (namens de penningmeester) of u uw abonnementsgeld **zelf** wilt overmaken? Vanwege de bijkomende kosten versturen wij geen acceptgiro's. Vandaar dit verzoek om een actie van uw kant.

Betalingsgegevens

bedrag: € 17,50
IBAN: NL85INGB0000302100
ten name van: VKK/CKB
omschrijving: abonnement *Reflectie* 2016

Hartelijk dank voor uw inspanning!

De Vrij-Katholieke Kerk in Nederland

Een overzicht van de uitgangspunten en organisatie

Wat is de Vrij-Katholieke Kerk?

De Vrij-Katholieke Kerk (vkk) is een onafhankelijke en autonome kerk. De vkk kenmerkt zich door het begrip 'vrijheid' en daarmee onderscheidt ze zich van alle andere katholieke uitdrukkingsvormen. Ze kent de vrijheid van gebruik en interpretatie van de Heilige geschriften. Het uit zich in haar benadering van de zeven sacramenten, de liturgie, het ceremonieel. Ze is vrij van dogma's. Bovendien staan alle ambten open voor mannen zowel als voor vrouwen.

Zij staat iedereen, die met eerbied het altaar wil naderen, toe om ter communie te gaan.

De sacramenten in de vkk, zoals de heilige communie, de doop, het vormsel, het oliesel bij sterven en de voltrekking van het huwelijk zijn in principe voor iedereen toegankelijk.

De Vrij-Katholieke Kerk: een kerk van religieuze vrijheid

De vkk biedt mensen die op zoek zijn naar religieuze vrijheid en die rituelen waarderen, de mogelijkheid om deel te nemen aan diensten die zich kenmerken door het mystieke karakter. Ieder mens heeft van nature het vermogen om vanuit innerlijk weten tot bewustzijn te komen. Ritueel en liturgie zijn krachtige elementen om te groeien.

De vkk hecht ook waarde aan denkbelden uit jodendom, boeddhisme, hindoeïsme, islam, soefisme en bahá'í. Aspecten uit deze en andere richtingen vormen onderdeel van de beleving van de mensen in deze gemeenschap; het geloof in karma en reïncarnatie komt binnen de vkk voor. In de kerk is veel aandacht voor de esoterische en symbolische achtergronden van het ritueel en de liturgie. Naast bijbelteksten worden ook gnostische geschriften gebruikt.

Geen godsdienst boven waarheid

De theosofische gedachte 'geen godsdienst boven waarheid' geeft precies aan waar het in de vkk om gaat. Met elkaar zijn de kerkgangers op zoek naar antwoorden op levensvragen: *wie ben ik, waar ga ik naar toe, wat is de zin van het leven en wat gebeurt er na de dood?* Die zoektocht naar antwoorden is heel persoonlijk. Interpretatie naar eigen inzicht en vrijheid van individuele keuzes worden gestimuleerd en gewaardeerd. De vkk heeft geen binding met Rome en kent geen dogmatische autoritaire visie met betrekking tot levensthema's.

De organisatie van de Vrij-Katholieke Kerk

Het hoofd van de vkk is Christus. De vkk legt nadruk op onvoorwaardelijke liefde, acceptatie en vriendschap voor eenieder. De Vrij-Katholieke Kerk wordt bestuurd door de *Algemene Bisschoppelijke Synode*, met een door de bisschoppen verkozen Voorzittend Bisschop (de *regionaris*) als voorzitter en uitvoerend hoofd.

Al het werk binnen de deze kerk, zowel door de geestelijkheid als de organisten, de bestuurlijke taken en het onderhouden van de kerkgebouwen wordt vrijwillig uitgevoerd. De geestelijkheid ontvangt geen geldelijke vergoeding voor de uitoefening van hun ambt.

In 2003 is besloten ook vrouwen toe te laten tot alle geestelijke ambten, daarmee werd erkenning gegeven aan de gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen.

Het Vrij-Katholiek Instituut voor Educatie is het opleidingsinstituut voor de geestelijkheid en organiseert openbare bijeenkomsten voor belangstellenden.

Een overzicht van de Vrij-Katholieke kerkgemeenten in Nederland

Kerkgemeente Amsterdam

◆ St. Gabriëlkerk
Deurloostraat 17, 1078 HR Amsterdam
Eerstaanwezend priester: P.J. (Piet) Standaar; tel. 036-5246426
Secretariaat: mw. G. (Gerda) Baaij; tel. 036-5333025
E-mail: amsterdam@vkk.nl

Kerkgemeente Arnhem

◆ Onze Lieve Vrouwe en al Haar Engelen
Wagnerlaan 90, 6815 AG Arnhem
Eerstaanwezend priester: mevr. E.M.Th. (Eleonore) Kemperink;
tel. 033-2536873
Secretariaat bestuur: dhr. B.H.M. (Ben) Derksen;
tel. 026-3235443
E-mail: arnhem@vkk.nl

Kerkgemeente Haarlem

◆ St. Raphaëlkerk
Popellaan 1, 2061 GS Bloemendaal
Rector: mgr. Gert Jan van der Steen; tel. 0521-351077/06-54774547
E-mail: gert@palstar.nl
Eerstaanwezend priester: Arthur Robinson; tel. 023-5323193
Secretariaat: mw. José Robinson; tel. 023-5323193

Kerkgemeente Naarden

◆ St. Michael and All Angels
Meentweg 9, 1411 GR Naarden
Eerstaanwezend priester: P. (Parcival) van Gessel
Telefoon pastoraal: 036-8440174
Telefoon bestuur: 035-6932664
E-mail: naarden@vkk.nl

Kerkgemeente 's-Gravenhage

◆ St. Albaanskerk
Rietzangerlaan 2a, 2566 SV Den Haag
Eerstaanwezend priester: Theo G. M. Mensink; tel. 033-4638665
Secretariaat: mw. Renée Bost
E-mail: den_haag@vkk.nl

Kerkgemeente Rotterdam

◆ St. Franciscuskerk
Gerrit van der Lindestraat 65, 3022 TE Rotterdam
Eerstaanwezend priester: R. (Ronald) Engelse; tel. 0180-313975
Secretariaat: mw. J. (Joke) Wolters-Stok; tel. 010-4269528
E-mail: rotterdam@vkk.nl

Kerkgemeente Utrecht

◆ St. Maartenskapel
Herenstraat 27, 3512 KB Utrecht
Eerstaanwezend priester: F.A. (Frank) Kouwe;
tel. 073-6566318
Secretariaat: dhr. Peter Fokker; tel. 030-2899184
E-mail: utrecht@vkk.nl

Kerkgemeente Zwolle

◆ St. Michaëlskerk
Enkstraat 44, 8012 TX Zwolle
Eerstaanwezend priester: mw. W. (Wies) Kuiper;
tel. 038-4531384
Secretariaat: dhr. Kees Heuvelman; tel. 038-4224604
E-mail: keesheuvelman@hotmail.com

Kerkgemeente Raalte

◆ Christus Pantocratorkerk
Stationsstraat 21, 8102 EB Raalte
Eerstaanwezend priester: H.P.C. (Chris) de Moraaz Imans;
tel. 035-5262742 of 06-54248635
E-mail: raalte@vkk.nl

Extra informatie: op zaterdag 12 december 2015 is de Vrij-Katholieke Kerk Raalte opnieuw in gebruik genomen. Voorlopig zal er tweemaal per maand een dienst zijn met een wisselende bezetting van priesters en wel op elke 1e en 3e zondag, beginnend op 17 januari 2016. Met ingang van 1 december 2015 is priester Christiaan de Moraaz Imans aangesteld om de eerste zorg voor de kerkgemeente op zich te nemen.

Mijmeren over nabij-de-doodervaringen

Ervaren dat tijd betrekkelijk is

Aat-Lambèrt de Kwant

Nog steeds vinden mensen met een levensveranderende bijna-doodervaring, BDE, (sinds vorig jaar *nabij-de-doodervaring*, NDE, genoemd) nog weinig of geen gehoor bij de bekende kerken in ons land en ik denk dat in andere landen niet anders is, hoewel dat wel begint te veranderen. Er zijn predikanten en pastores die er wel voor openstaan en er zelfs gemeente-avonden over beleggen. Zo kreeg Pim van Lommel na de publicatie van zijn boek *Eindeloos bewustzijn* mails van predikanten die zeiden dat zijn boek een vloertje legt onder hun geloofsvertrouwen. Maar nog steeds wordt de NDE binnen de kerken overwegend afgedaan als 'iets zweverigs', zoals een oud-katholieke kennis zei. Voor nog veel predikanten en priesters is de ervaring zelfs in strijd met het geloof.

En volgens hoogleraar Nieuwe Testament Scot McKnight kunnen films en boeken over BDE's zelfs schadelijk zijn voor het christelijk geloof. De Amerikaan vindt dat de verhalen het bijbelse begrip van wat de hemel is, kan schaden, zo meldt *Christian Post*.

'Als we bestuderen wat de Bijbel zegt over de hemel, zullen we tot de conclusie komen dat dit ernstig uit de pas loopt met wat BDE's ons vertellen over de hemel,' aldus McKnight. 'Ik geloof dat het vertrouwen op deze verhalen de christelijke theologie en het bijbelse begrip van wat de hemel is kan schaden.' Tja...

En als je met je ervaring naar een predikant of priester gaat loop je de kans te horen dat je met je verhaal maar eens naar een psycholoog moet gaan. Zo zei een dominee wat geïrriteerd tegen een vrouw: luister, dit staat niet in mijn Bijbel! Dezelfde dag heeft ze haar lidmaatschap opgezegd. Als zij haar verhaal verteld had binnen de vkk zou ze meer gehoor gevonden hebben.

Gerard Heijnen had zelf een NDE en voor hem was het een verademing te merken dat hij met zijn verhaal wel terecht kon in de vkk. Daarover zegt hij: 'Een warm genootschap, waar alle mensen gelijk zijn. Waar wekelijks op zondag een energie wordt opgebouwd, die je aanzet tot denken en vooral voelen. De leidraad is het geloof, los van de rooms-katholieke kerk.'

Het klopt, wat hij zegt. Het was ook mijn ervaring en ik heb in dit verband op deze plaats wel eens geschreven over de vkk als 'ervaringskerk'.

Een soort alwetendheid

Die open houding ervaar ik dus zelf ook binnen de vkk en hoewel er kritische vragen over de NDE worden gesteld, is het in ieder geval bespreekbaar.

In het tijdschrift *Terugkeer*, waarvan ik al sinds 1997 redacteur ben, stond in het laatste nummer een treffend artikel van Christiane Siegert, waarin zij de ervaring van Bo Katzman beschrijft en als ik zoiets lees besef ik weer eens waarom de NDE mij nog steeds zo raakt en waardoor ik al zoveel jaar bij *Terugkeer* betrokken ben!

Bo Katzman komt tijdens zijn NDE opeens in een andere sfeer, een soort mist. Maar deze mist bestond niet uit kleine waterdruppels maar uit een soort alwetendheid...

Alle kennis was in deze mist. Omdat hij geen lichamelijke begrenzungen meer had, was Bo onderdeel van het hele geestelijke heelal. Net als een druppel die in de zee valt. Hij is niet meer de druppel in de zee. Hij is de zee. Deze alwetendheid trof Bo als een donderslag bij heldere hemel. Plotseling had hij alle antwoorden op zijn vragen. Hij wist waarom de Aarde was ontstaan, wanneer en hoe, simpelweg alles. Later wilde hij dit fenomeen verklaren en las dat het gelijktijdig aanwezig zijn van verleden en toekomst de Akasha-kroniek wordt genoemd, wat betekent dat alles wat ooit gebeurde en wat ooit zal gebeuren als een mogelijke realiteit aanwezig is. Verleden en toekomst waren er tegelijkertijd. Bo vond het interessant dat er geen verleden of toekomst was maar 'gewoon' alles.

'Er bestaat geen tijd. Ons begrip *eeuwigheid* zou eigenlijk als afwezigheid van tijd moeten worden geïnterpreteerd. En toch is er verandering in de Andere Wereld, alles pulseert, verandert in het permanente nu.'

Bo wijst erop dat dit onderwerp bijna niet met woorden te beschrijven is omdat de wereld geen ervaring heeft met de afwezigheid van tijd.

Het ontbreekt me aan ruimte om meer uit dit mooie artikel te citeren waarin hij ervaart dat licht en God één zijn, maar dan wel heel anders. Net als andere mensen met een NDE ervoer ook Bo dat het begrip tijd zoals wij dat beleven heel betrekkelijk is en inderdaad niet bestaat.

Het aardige in dit verband is dat de Britse wetenschapper John McTaggart Ellis (1866–1925) die in zijn tijd al bekend stond om zijn argument voor de onwerkelijkheid van de tijd, erop wees dat als tijd werkelijk is, het een werkelijkheid is van een heel andere soort. Ook Pim van Lommel zegt in dit verband dat het volledige en oneindige bewustzijn overal aanwezig is in een niet aan tijd en plaats gebonden ruimte, waar verleden, heden en toekomst tegelijk toegankelijk zijn.

Ik belicht nu even slechts één aspect van de NDE, maar er zijn er natuurlijk veel meer te noemen, zoals de NDE-

onderzoeker Kenneth Ring dat deed in zijn boek *Het Licht gezien*. Ring zegt: 'Ik noem nog een aspect: er vindt een intellectuele verlichting plaats die onmogelijk is te beschrijven. In een intuïtieve flits ben je je bewust van de betekenis en de bedoeling van het heelal, een identificatie en versmelting met de schepping, de oneindigheid en onsterfelijkheid, een diepte voorbij de diepte van geopenbaarde betekenis – kortom, een begrip van het Overzelf dat zo almachtig is dat religie het heeft geïnterpreteerd als God.'

Het is deze intellectuele verlichting die een NDE'er heel anders in het leven doet staan waardoor hij/zij, vooral door het ervaren ervan tijdens de NDE, ook gaat inzien dat het 'ik' in dit leven al betrekkelijk is. Je bent geen druppel meer in de oceaan. Je bent de oceaan, zoals Bo dat zo mooi verwoordde en het is goed je dat in dit leven al te realiseren.

Zo maakt het eerder besproken boek *Berichten over het hiernamaals* van Billy van Annie Kagan duidelijk waar we in dit leven los moeten zien te komen van onze identificatie met ons 'ik'. Zoals de overleden Billy vertelt: 'Ik sta nu voor de grote leegte van het absolute. Ik ben klaar om de leegte in te gaan... Ik ga verder dan de creatie... voorbij het manifeste... buiten de tijd. Ik ga een wereld van niet-bestaan binnen... geen licht, geen geluid, geen wezens.' En dit is wat ook mensen met een NDE hebben ervaren: vaak is de identificatie met het 'ik' verdwenen. Er is sprake van een intens gevoel van verbinding met alles en iedereen, met al wat is. Je ervaart als het ware ook een leegte die tegelijk weer allesomvattend is, zoals NDE'er Thomas Benedict Mellen dit treffend beschreef: 'Het kostte me jaren, nadat ik was teruggekeerd, om maar iets van de ervaring van de lege Ruimte in woorden uit te drukken. Ik kan je nu dit vertellen – de Leegte is minder dan niets en toch meer dan alles wat is! De Leegte is de absolute nul – de chaos vormt alle mogelijkheden. Het is het Absolute Bewustzijn, veel meer zelfs dan de Universele Intelligentie. Waar bevindt zich de Lege Ruimte? Ik weet het. De Lege Ruimte bestaat binnen en buiten alles. Jij bent – zelfs nu in dit leven – altijd gelijktijdig in en buiten de Leegte. Je hoeft nergens heen te gaan of te sterven om daar te komen. De Leegte is het **vacuüm** of **niets** tussen alle fysische manifestaties. De Ruimte tussen atomen en hun deeltjes. Wat de mystici de Leegte noemen is niet een lege ruimte.

Het is zo vol van energie – een ander soort energie die alles wat we zijn heeft gecreëerd. Alles na de Big Bang is vibratie, vanaf het eerste Woord, dat de eerste vibratie is. Het bijbelse 'Ik Ben' wordt echt gevolgd door een vraagteken. 'Ik ben – Wat ben Ik?'

In een reactie op een stukje dat ik over NDE's op Facebook schreef reageerde Werner van Veen zo: 'Uit ervaring weet ik dat wat je schrijft helemaal waar is. Ik heb een NDE gehad die veel indruk heeft gemaakt. Voor mij was het een bekroning en het einde van een zoektocht van twintig jaar. Een zoektocht naar me zelf. Nu weet ik dat het achteraf grappig is om jezelf te zoeken. Ik ben er al die tijd al geweest. Maar het ligt zó dichtbij dat ik er overheen keek. Ik ben dichter bij mijzelf dan mijn hartslag of het knipperen van mijn ogen. Tijdens een NDE viel alles op zijn plaats. Ik had in de loop der jaren vele puzzelstukjes vergaard.' Woorden die mij als niet NDE'er nog steeds diep raken en nog steeds ben ik heel benieuwd naar nieuwe nabij-de-dood-ervaringen.

Losmaken van de ziel uit een gebroken lichaam

Wie de verhalen in het boek van Kenneth Ring leest kan niet anders dan concluderen dat we, zoals hij het zegt 'het inktzwarte gordijn van de dood waaraan we zó lang gewend waren, zien verdwijnen'.

Deze visie op de dood is volgens hem niet voorbehouden aan degenen die in NDE's en soortgelijke onderwerpen zijn geïnteresseerd of, nog breder, aan mensen die verbonden zijn met de thema's rond dood en sterven. Het is eerder zo dat meer en meer personen, die deel uitmaken van de hoofdstroom van onze cultuur, ervan op de hoogte raken; de NDE raakt bekender onder een groter en divers publiek. Hopelijk breekt het besef door dat de dood niets anders is dan het losmaken van de ziel uit een gebroken lichaam en kan er een klimaat ontstaan waarin de totale mens en zijn spirituele, mystieke en nabij-de-dood-ervaringen serieus wordt genomen. Ook door dominees en priesters.

Hoogleraar Scot McKnight acht de NDE schadelijk voor het geloof. Hij heeft gelijk: de NDE rekent af met eerdere religieuze overtuigingen en er komen universele spirituele inzichten voor in de plaats en er is ook de drang die zoveel mogelijk te delen. Niet leuk voor hem, maar wel een zegen voor de mensheid.

Nog een advies van Thomas Benedict Mellen:

'Sinds mijn terugkeer heb ik het Licht spontaan ervaren en ik heb geleerd hoe ik bijna elk moment in mijn meditatie die ruimte kan binnengaan. Ieder van jullie kan dit. Je hoeft hiervoor niet te sterven. Het behoort tot je uitrusting – je hebt hiervoor al je circuits. Het lichaam is een universum van een ongelooflijk Licht. Geest probeert ons niet uit ons lichaam te duwen. Dit gebeurt dus niet. Stop met het proberen God te worden... God wordt jou – hier.' ■

Over de auteur

Aat-Lambert de Kwant (1943) is sinds 2003 hoofdredacteur van *Reflectie*.

Hij is freelance muziek- en religiejournalist, en was eerder hoofdredacteur van *Terugkeer* en programmamaker bij OHM (Organisatie Hindoe Media).

Eventuele reacties of suggesties zijn welkom; mail naar: adekwant@upcmail.nl of bel: 072-5119619.

De nieuwe Aarde is er al

Aardse mystiek volgens Thomas en andere bronnen

Ojas Th. de Ronde

Op de klimaattop die in december 2015 in Parijs werd gehouden, probeerden politici en het internationale bedrijfsleven afspraken te maken om de door mensen ontstane temperatuurstijging van de aarde te temperen. De aarde, onze unieke woonplek in het heelal, blijkt in gevaar. We kunnen dit niet meer ontkennen of wegkijken naar de hemel. Het gaat er nu om alert te blijven, goede afspraken te maken en een internationaal samenwerkingsverband aan te gaan.

Is er voldoende draagvlak onder ons mensen om deze gigantische taak te volbrengen? Wat is een duurzame aarde ons waard? Kunnen we ons helder, ontspannen en creatief aan deze taak wijden? Welke bijdrage kunnen mystici geven? Dit artikel doet een onderzoek naar deze vragen.

Besef van eenheid

Onlangs vroeg een vriendin wat voor mij de beste kernwoorden waren van een mystieke ervaring. Ik zei: 'Vreugde, heelheid en eenheid. Dat zijn voor mij de mooiste verwijzingen naar het bestaan zoals het is. Ze zijn mystiek, voor het rationele denken niet meer te vatten. Maar als we er stil bij blijven staan beseffen we in ons hart dat er in de werkelijkheid geen splitsing kan bestaan, dat zij 'één en heel is' en dat is een grote bron van vreugde.'

Het raakte mijn vriendin en tegelijkertijd kwam er verzet bij haar op. Zij begon daarom meteen te filosoferen en zei dat dit in feite 'toch maar woorden' waren die nooit konden samenvallen met de werkelijkheid zoals die is. Daarmee kon ik het eens zijn. Een mystieke ervaring zelf is een gebeurtenis diep in je en in de wereld. Daarover kun je hoogstens achteraf wat woorden stamelen. Maar tegelijkertijd kan met deze woorden de vonk overspringen bij iemand die ook een dergelijke ervaring heeft meegemaakt. Dan kunnen deze woorden de diepte spiegelen van onszelf en van de wereld waarin wij leven.

We werden er stil van en konden eigenlijk alleen maar naar elkaar lachen. Maar na een tijdje zei ze: 'Als ik kijk naar mijn dagelijks leven, naar alle stress en beslommeringen thuis of op mijn werk, dan moet ik helaas zeggen: we raken dat overweldigende, heerlijke en veilige besef van eenheid voortdurend kwijt. Vroeger kon ik in de kerk nog wel eens met hart en ziel zingen: *'He's Got The Whole World In His Hands'*, maar dat lukt tegenwoordig niet zo goed meer. Daar zorgt ook het vreselijke nieuws voor dat we iedere dag te verteren krijgen. Het is toch angstaanjagend wat er momenteel overal op onze aardbol en ook vlakbij gebeurt.'

We waren het er over eens dat het momenteel niet gemakkelijk is Gods Hand in onze wereld waar te nemen. Was dat vroeger wel zo? We probeerden terug te gaan in de geschiedenis en kwamen uit bij Adam Smith, die aan de wieg stond van het huidige kapitalistische stelsel. Hij stelde in de achttiende eeuw dat we niet bang hoefden te zijn de sprong naar de vrije markteconomie te wagen omdat overal 'de onzichtbare hand van God' aanwezig is. Maar die stelling wordt momenteel stevig op de proef gesteld. Het lijkt steeds moeilijker de diepte van onszelf en van onze wereld op deze manier te ervaren.

Gespleten leven in een onttoverde wereld

Waarom worden we zo weggedrukt naar een oppervlakkig leven? Max Weber, een Duitse socioloog uit het begin van

de vorige eeuw, noemde als belangrijkste reden: de **onttovering** van de wereld. In zijn beroemd geworden lezing *Wetenschap als beroep* stelt hij dat we in het Westen een diepgaand proces zijn ingegaan van **onttovering**: problemen worden niet meer met magie of geloof in onberekenbare machten buiten ons opgelost, maar met rationele overwegingen en technologie. In dit proces van rationalisering hebben wetenschappelijke verklaringen een hogere waarde gekregen dan magie of geloof en worden keuzen gemaakt op basis van rationele doelen.

Max Weber zag dit gebeuren maar was er niet blij mee, omdat hiermee volgens zijn zeggen iets wezenlijks verloren ging: 'Het is het lot van onze tijd, met de haar eigen rationalisering en intellectualisering, vooral: met de *onttovering* van de wereld, dat juist de laatste en meest sublieme waarden zijn teruggetreden uit de openbaarheid. Ze zijn als niet meer ter zake doende verwezen naar het rijk van het mystieke leven of naar de broederlijkheid van de directe betrekkingen van de individuen naar elkaar.'¹

Leven in een wereld die onttoverd is, maakt het moeilijk de werkelijkheid te zien zoals die is en de vreugde, eenheid en heelheid ervan te ervaren. Hoe kun je nog in contact blijven met het mysterie van het bestaan, als elke opmerking daarover wordt weggewuifd als niet terzake doende, want niet wetenschappelijk te onderbouwen? Welke zin kun je nog aan je bestaan geven als het Grote Geheel waarin je thuishoort niet meer te vinden is? De rationalisering van alles maakt het onmogelijk werkelijke diepte in het leven te ontdekken. Hierdoor is er volgens Weber een fundamenteel 'zinprobleem' ontstaan. We zijn maatschappelijk 'uit de eenheid gevallen' en hebben de grootste moeite de weg terug te vinden.

Over de auteur

Ojas Th. de Ronde behaalde in 1970 zijn doctoraal theologie aan de universiteit van Nijmegen. Daarna verbleef hij enige jaren als spiritueel zoeker in India. Na zijn terugkeer in Nederland begon hij (samen met zijn vrouw) het coaching- en counselingbureau *Fenix* en werd hij docent aan de *Humaniversity*, een internationaal centrum voor therapie

en meditatie. Vandaag de dag geeft hij workshops, schrijft hij artikelen en verzorgt hij wekelijkse webradio-uitzendingen getiteld 'De Nieuwe Mens'. URL: www.denieuwemens.eu.

Kunnen de traditionele christelijke kerken een uitzicht bieden? Volgens Weber gaat dat niet meer lukken omdat zij mede schuldig zijn aan deze 'onttovering'. Dat begon al in de vijfde eeuw met de invloedrijke kerkvader Augustinus, die met zijn klassiek geworden boek *De Stad van God*² een duidelijk verschil maakte tussen 'de stad op aarde' (*civitas terrena*) waar wij nu in leven en de 'stad van God' (*civitas Dei*) die als een belofte in de verre toekomst ligt. Maar dan alleen voor diegenen die hier op aarde de zonde hebben weten te overmeesteren.

De splitsing die door deze duale theologie gemaakt werd tussen het pijnlijke en gewelddadige tranendal 'hier op aarde' en mogelijk eeuwige geneugten 'later in de hemel', heeft de westerse wereld vanaf het begin diep geraakt en heeft zich later ook scherp doorgezet in het ascetische en puriteinse protestantisme. Enkele uitzonderingen daargelaten dragen alle christelijke kerken deze erfenis met zich mee.³

Kan de moderne wetenschap alsnog uitzicht bieden op een bestaan in vreugde, heelheid en eenheid met was is? Volgens Weber kan zij dat niet omdat de moderne wetenschap behalve de wereld ook zichzelf heeft onttoverd. In haar obsessie om aan het lijden in deze wereld te ontkomen en een alternatief te bieden voor de traditionele godsdiensten heeft zij zich losgebroken van haar eigen natuurlijke wortels en is zij zich in een objectieve houding tegenover de natuur gaan opstellen. De wetenschap moet daarom volgens Max Weber erkennen dat zij geen weg kan zijn naar 'de ware God', 'de ware natuur' of 'het ware geluk'.

Illustratie uit de Personal Robot-serie van 3D-artiest Franz Steiner

Trouw aan de Aarde

Geen wonder dat er in het Westen ook vanuit de filosofie al eeuwen lang protest werd aangetekend tegen deze vervlakking van het leven en dit losbreken van ons thuis, de aarde waarop wij geboren worden en waar wij leven, wonen en werken. Een van de bekendste en meest roemruchte filosofen was Friedrich Nietzsche (1844–1900). Als zoon van een predikant kwam hij al vroeg in aanraking met religie in de vorm van een ascetisch protestantisme waar een strenge God de scepter zwaaide. Nietzsche voelde hiertegen verzet, maar desondanks ontwikkelde hij een 'eros', een groot religieus verlangen. Omdat hij deze honger naar het religieuze niet kon stillen binnen het christendom ging hij op zoek naar andere spirituele leermeesters en vond die met name in de filosoof Schopenhauer, die hem in contact bracht met het boeddhisme. Deze levensbeschouwing bleek een openbaring voor Nietzsche, met name omdat hij nu ruimte kreeg om te

leven 'in het hier en nu' en ook zonder het geloof in een angstaanjagende en straffende God. Nietzsche's hele leven zou een poging zijn hiermee in het reine te komen. Geen zonde, geen hel, geen verdoemenis meer. Het lijden aanvaarden zoals het is. Helemaal 'ja' zeggen tegen het leven zoals het hier en nu beleefd wordt.

Voor Nietzsche betekende deze 'Bejähung' van het leven niet dat het leven stil stond. De ideeën van evolutie hingen in de lucht en ook hij probeerde zich een beeld te vormen van de verdere ontwikkeling van de mens. In zijn beroemde boek *Zo sprak Zarathoestra*⁴ laat hij deze oude profeet spreken over een nieuwe mens, een *Übermensch*, iemand die de huidige conditie van het menszijn heeft overwonnen en – zo zouden wij het tegenwoordig zeggen – de mystieke dimensie heeft ontdekt en transpersoonlijk is geworden.

Maar dit 'transpersoonlijke' betekent niet dat deze nieuwe mens de aarde heeft losgelaten. Integendeel. Zarathoestra houdt hierover een toespraak voor het volk dat rond hem is samengestroomd op de markt in een klein stadje, terwijl boven hen een koorddanser zijn kunsten laat zien. De profeet gebruikt het beeld van de koorddanser om duidelijk te maken dat de mens in de evolutie als dier is begonnen, nu mens is, maar dit menselijke moet overwinnen: 'Ik leer u de *Übermensch*. De mens is iets wat overwonnen moet worden.'

Als het volk applaudiseert legt Zarathoestra in beeldende taal kort de evolutie van de mens uit en roept dan: 'De *Übermensch* is de zin van de Aarde.... Ik bezweer u, broeders, blijf de Aarde trouw en schenk geen geloof aan mensen die bij u aankomen met praatjes over bovenaardse verwachtingen... Nu is het het ergste om te zondigen tegen de Aarde!'

De aardse Jezus

Aan deze tekst van Nietzsche moest ik denken toen ik me onlangs weer verdiepte in de mystieke woorden van het evangelie van Thomas. Ze zijn geschreven in een tijd dat het empirische rationalisme de mens nog niet in haar greep had en ook eeuwen voordat de boodschap van Jezus over Gods Koninkrijk op aarde verschoven was naar een verre toekomst. We horen Jezus nog vol verwondering over de aarde, zoals wij Hem ook kennen uit de synoptische evangeliën, rondtrekkend op de zanderige wegen in de toen nog groene en bloemrijke heuvels van Galilea. Het leven in die tijd werd wel beheerst door de wrede Romeinen en ook in Galilea heerste terreur. Maar het lijkt alsof Jezus zich daardoor niet uit het veld laat slaan. Hij kan zich nog ontspannen en genieten van de natuur. Ook in de teksten van de synoptische evangeliën kun je nog Jezus' verwondering en liefde voor de Aarde beluisteren als hij in zijn woorden tot zijn leerlingen verwijst naar de rijkdom ervan en daarbij doorverwijst naar zijn Vader, die de zon licht en warmte laat geven aan de goeden en de kwaden op aarde. Deze Jezus heeft ook een bijzonder oog voor de schoonheid van wat er op Aarde groeit en trekt daar consequenties uit.

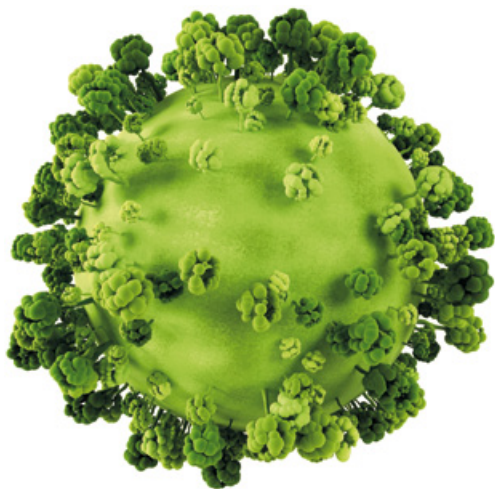
'Wat maken jullie je zorgen over kleding? Kijk eens naar de lelies, kijk hoe ze groeien in het veld. Ze werken niet en weven niet. Ik zeg jullie: zelfs Salomo ging in al zijn luister niet gekleed als één van hen.' (Mt. 6:28-29).

Dit klinkt vertrouwd, deze tekst hebben we misschien ook al vaak gehoord. Maar kijken naar onkruid en daar de schoonheid van zien is toch iets unieks. Het is stil blijven staan bij bloemen en planten die even opkomen dan snel worden weggemaaid. Zien wij die in onze tijd nog staan?

Of denken we: daar hebben we foto's van, of een mooie CD, we hoeven er niet langs de weg bij stil te staan. Daarmee missen we veel, maar de ontwikkelingen in onze cultuur gaan helaas die kant op. Onze nieuwe digitale technieken lijken dit zien-in-het-veld overbodig te maken. En dat maakt van ons ook andere mensen.

In de herfst vorig jaar maakte ik er iets van mee. In het park vlakbij genoten een aantal jongens en meisjes van de basisschool van een middag in de natuur. Het was een drukte van belang, want er werden allerlei ontdekkingen gedaan: bladeren in alle mogelijke kleuren en vormen, eikeltjes met en zonder deksel, beukenootjes die je kon eten, kastanjes in bolsters vol stekels. Iedereen was druk bezig, maar één jongetje bleef verveeld onder een boom zitten. Tot zijn vriendjes hem bij de ontdekkingstocht probeerden te betrekken. Maar hij weigerde. En wat zei hij? 'Hier is niks te zien. Kom maar eens bij mij thuis kijken. Mijn ouders hebben me wel zestig DVD's gegeven. Daar kun je tenminste wat zien: leeuwen, tijgers, aasgieren...' Hier zit iemand van een nieuwe generatie, dacht ik. Verwend met een virtuele wereld, maar niet meer in staat het wonder om zich heen te ontdekken..

Over de gevolgen daarvan schreef de Franse filosoof Lyotard al in 1979 een profetisch boek: *Het postmoderne weten*.⁵ Hij beschrijft hoe de moderne mens door de nieuwe technologieën is ingevoegd in het weefsel van een vertechnologiseerde samenleving. En de gevolgen? We raken, als we niet alert blijven, zo verslaafd aan onze TV, computers, DVD's, CD's, smartphones en andere media waar we onze dagelijkse brokjes informatie ophalen, dat we tot virtuele knooppunten in het maatschappelijke teruggebracht worden. Wat valt er in het leven dan nog echt te ontdekken?

Jezus geeft aan wat er nog te ontdekken valt in de natuur. In logion 77 komt hij met de intrigerende uitspraak: 'Klief een stuk hout en daar ben ik. Til een steen op en daar zul je me vinden.' Kan de moderne mens die leeft in een virtuele wereld en de wereld virtueel heeft ingeblikt dit nog verstaan? Nee, want hiervoor moet je stilstaan bij echt hout en steen. Als je op vakantie bent en door een bos wandelt kun je soms door geraakt worden door de stilte, schoonheid en vitaliteit van de natuur. Lopend op een berg kun je soms, zoals eens Jezus in Galilea, beseffen hoe alles een manifestatie is van de bron, het Ene. Alles tintelt om je heen, een onzichtbare vogel tjlpt, zacht zonlicht schijnt door de dennen, een eekhoorn springt geruisloos op een tak. En daar ben jij, stil aanwezig zoals alles om je heen stil aanwezig is. Een indrukwekkende ontdekking die je overkomt als je leeg bent in je hart en openstaat voor je omgeving. Jezus moet dit zo hebben ervaren. Als je de Eeuwige in

jezelf hebt ervaren, zul je die ook in alles om je heen zien. Alles om je heen is niet meer 'het andere', je bent er wezenlijk mee verbonden. Alles is een vorm van het Ene waar jij deel van uitmaakt. Overal ontmoet je de Ene, wat je ook bent of ziet. Jij bent alles. Dat alles ben jij.

De nieuwe Aarde is er al

Ook Jezus had er moeite mee dit duidelijk te maken aan zijn leerlingen. Die waren vol verwachtingen van het beloofde koninkrijk dat God eens op wonderbaarlijke wijze op Aarde zou vestigen. Maar Jezus leerde zijn leerlingen dat je hierdoor verblind raakt voor wat er is. Zijn weg om het koninkrijk te vinden was: naar binnen gaan, naar je hart luisteren en zo in contact komen met de totale werkelijkheid, met Gods ruimte waarin wij leven. Hij formuleerde dat eens in een kernachtige uitspraak die we vinden in het evangelie van Thomas als logion 3: 'Het koninkrijk is in je binnenste én in je oog.'⁶ Zo probeerde Jezus de verblinding van zijn leerlingen weg te nemen: 'Zoek je Gods koninkrijk? Ga dan eerst naar binnen.'

Het ervaren van het koninkrijk in je hart klinkt mogelijk nu vertrouwd. Maar wat betekent de toevoeging 'én in je oog'? Jezus spreekt hier een universele wijsheid uit: de gesteldheid van je innerlijk zie je weerspiegeld in de wereld om je heen. Dus, wie in zichzelf het koninkrijk realiseert, zal datzelfde koninkrijk in de hele wereld herkennen. Het is een kwestie van 'direct zien met je hart'.

Helaas, de leerlingen van Jezus bleken zo verblind door beloftes over het komende koninkrijk van God, dat zij niet zagen dat het er al was. In het evangelie van Thomas, logion 113, antwoordt Jezus op een vraag van leerlingen over het te verwachten koninkrijk: 'Het koninkrijk is uitgespreid over de Aarde, maar de mensen zien het niet.' En in logion 51 antwoordt Jezus op de vraag wanneer de nieuwe Aarde zal komen opnieuw: 'Wat je nog verwacht is al gekomen, maar je herkent het niet.'

Herkennen wij Gods koninkrijk hier en nu op aarde? Als Jezus nu zou leven, zou hij misschien zeggen: 'Wees stil, ga een moment offline, laat ook je smartphone even voor wat die is. Laat de onttovering los. Ga naar binnen, vergeet al je verwachtingen, ontspan je, ga in je hart, hoor en zie: de nieuwe aarde is er al. Het Beloofde Land is hier en nu te vinden. Dat betekent: de Aarde leeft, de Aarde is bezielde en jij bent er diep mee verbonden. Wie zichzelf kent, kent ook de ware aard van de Aarde. Wees daarom dankbaar, vol vreugde en vol respect voor het koninkrijk, het grote geheel waarvan jij deel uitmaakt. Je bent een kind van God en van de Aarde. Deze planeet is de heilige grond die je in bruikleen hebt gekregen, de plek waarop je het Christusbewustzijn kunt realiseren. Je hoeft alleen maar te worden wie je bent, te realiseren wat als mogelijkheid aanwezig is, zowel in jezelf als om je heen. Dat is het goede nieuws.' ■

Noten

- 1 Max Weber, *Wetenschap als beroep*. München, 1919.
- 2 Aurelius Augustinus, *De Stad van God*. Ambo, 2011.
- 3 Max Weber maakt een uitzondering voor die christelijke kerken waarin het sacramentele leven nog bloeit, omdat juist in de viering van de sacramenten het bestaansmysterie nog beleefd kan worden.
- 4 Friedrich Nietzsche, *Aldus sprak Zarathoestra*. Wereldbibliotheek, 2014.
- 5 Jean-François Lyotard, *Het postmoderne weten*. Ankh-Hermes, 1994.
- 6 Bram Moerland, *Schatgraven in Thomas*. Bert Bakker, 2007.

Gewoon weer beginnen in Raalte!

Onder de vleugels van St. Michael

Nelly Schouw-Zaat

Geografisch gezien zorgt de vrij-katholieke kerkgemeente Zwolle in ons land voor het Noorderlicht – altijd glanzend en veelkleurig schijnend aan de hemel – al is dat voor mensen in Nederland niet altijd zichtbaar. Maar het is er wel. In het zuiden is Arnhem misschien aan te duiden als het Zuiderkruis. Ook hier een ijkpunt, een oriëntatie aan de hemelboog. Daar tussenin ligt Raalte, het licht aan de oostelijke hemel. Daar waar de lichtcyclus begint.

Een jaar lang heeft het licht in Raalte niet geschenen, maar nu schittert het weer. Na een noodzakelijke periode van bezinning en verstillings is het gebouw weer als vrij-katholiek godshuis in gebruik genomen.

Opnieuw geconsacreerd

Op 12 december 2015 heeft mgr. Gert Jan van der Steen de kerk opnieuw geconsacreerd. Daarbij was ook *regionair bisschop* mgr. Peter Baaij aanwezig en verder een kleine groep mensen uit diverse kerkgemeenten. Bisschop Gert Jan van der Steen verrichtte eerst de zuiveringsomweg. Met wijwater werden de straalkruisen gezuiverd. Daarna vond de zalving van de straalkruisen plaats en werden de gebeden uitgesproken en de zegen van Christus toegevoegd. Dat alles in devote aandacht en omlijst met muziek en de gebruikelijke gezangen. Daarna werd het altaar bedekt met de linnen bekleding. Kaarsen en bloemen werden aangedragen en zo was het kerkgebouw gereed om de Heilige Mis te kunnen vieren. Na de consecratie in de Mis werd het Sacrament in de monstrans geplaatst en door de kerk gedragen. Toen ook werd de godslamp ontstoken. Het geestelijk gebouw was voltooid.

Begin 2015 werd het gebouw aan de Stationsstraat *gedeconsecreerd*. Dat ingrijpende besluit is na rijp beraad genomen omdat er geen Heilige Mis volgens het vrij-katholiek ritueel werd gecelebreerd. Maar zie: op de dag vóór zondag Gaudete, de derde zondag van Advent, ofwel halverwege de Adventstijd, was het zover. Het kerkgebouw is opnieuw toegewijd aan Christus Pantocrator, de *Albeheerser*. In de weken en dagen die daaraan vooraf gingen is er door een klein team van mensen hard gewerkt om het gebouw weer geschikt te maken voor onze diensten. Het was de moeite

waard, want sinds de eerste opening van het kerkgebouw in 1982 werd de kerk goed onderhouden en op vele punten vernieuwd en mooier gemaakt, geschikt voor de groeiende kerkgemeente. Nu moest het na elf maanden leegstand schoongemaakt en opnieuw versierd en 'gevuld' worden.

Opnieuw de kerk 'vullen'

De kerkgemeente Christus Pantocrator zal in de nieuwe periode van opbouw ondersteund worden door de kerkgemeente St. Michaël in Zwolle. Voortaan zal voorlopig tweemaal per maand op zondagmorgen de Heilige Mis gecelebreerd worden. Priesters uit alle kerkgemeenten zullen in gezamenlijk overleg het dienstenrooster invullen. Zo heeft het kerkgebouw zijn functie terug gekregen. Maar, net als in 1982 toen de kerkgemeente Raalte begon, mag het dan een mooi en volwaardig Godshuis zijn, nu moet het door mensen en engelen, en vanzelfsprekend door de Grote Bouwheer zélf weer bezielde en belevendige worden.

Dat kan het best gebeuren door de vrij-katholieke rituelen uit te voeren tijdens kerkdiensten en daarmee voldoen aan de opdracht die honderd jaar geleden aan onze wereldwijde kerk werd meegegeven: het verspreiden van licht en vrede over de naaste omgeving en de gehele wereld vooral door middel van de sacramentele erediensten. Dat vergt van de kerkgemeente een actieve en betrokken houding. Met vertrouwen en met een open en ontvankelijk hart.

De afgelopen periode van verstillings en bezinning was er zeker niet een van achterover leunen. Er is veel gesproken over de bestaanskansen van de Vrij-Katholieke Kerk in Raalte. Zou het lukken om voor de aanvang van het vkk eeuwfeest een nieuwe start te maken?

Het is het episcopaat, de clericale synode en het landelijk kerkbestuur te prijzen dat men uiteindelijk het besluit heeft genomen: 'Voorwaarts en niet vertwijfeld' (naar een titel van één van de kerkliederen), ofwel in nuchter Nederlands: 'Gewoon weer beginnen'.

En dat de kerkgemeente Zwolle van harte heeft ingestemd met het idee om vooralsnog de kerk in Raalte te 'adoptereren' zal zeker een verdere stimulans zijn.

Maar weet u, de beste manier om een goed beeld van iets te krijgen is: er gewoon eens zelf heen gaan en met eigen ogen zien! Kijk dus op de landelijke website voor meer informatie over de diensten en adressen van contactpersonen.

En spoedt u dan naar deze nieuwe herboren kerk! ■

Over de auteur

Nelly Schouw-Zaat (1937) was van 1982 tot 1992 lid van de kerkgemeente Den Haag (toen Nelly de Rijk-Zaat). Daarna is zij lid geweest van de kerkgemeente Raalte en als zodanig betrokken bij de totstandkoming van het kerkgebouw. Nelly heeft gewerkt als journaliste sinds ±1960.

De Zwarte Madonna, *moeder van donker en licht*

Annine van der Meer

Het boek 'De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd – de Moeder van Donker en Licht en haar dochter Maria Magdalena' door Annine van der Meer verscheen in 2015. Dit artikel is een bewerking van de lezing die zij op 17 september 2015 in Wateringen voor *de Vrije Visie* gaf.

De parel en de oester

In augustus 2015 is in Zeeland – vlak voor het begin van het oesterseizoen – een oester geopend waarin niet één maar zelfs 21 kostbare parels zaten. Het oesterdier wist in zijn zwarte en bultige oesterschelp 21 zandkorrels te transformeren tot een kostbare schat. Het is als de Zwarte Madonna die vanuit de ruwe bolster van onze aardse en fijnstoffelijke lichamen, ons doet bewust worden van de parel van licht in ons hart.

Het Lied van de Parel

De Handelingen van Thomas vermelden hoe de apostel Thomas op reis gaat naar India en hier gevangen wordt genomen.¹ In de gevangenis zingt hij voor medegevangenen het *Lied van de Parel*. Hij bezingt een koningspaar in de lichtwereld, een Vader en een Moeder. Zij zenden hun jonge koningskind, een Zoon, uit. Hij moet in een veel lager gelegen land van duisternis afdalen en een draakslang een parel ontfutselen. Voordat het jonge kind op pad gaat, griffen zij een contract in zijn hart, opdat het zijn afkomst en opdracht niet vergeet. In een lange reis met diverse haltepunten, daalt het Kind af.

1 De Zwarte Madonna, de moeder van de kosmos

Ooit was er een donker vormloos veld. Het wilde zichzelf kennen, het wilde vorm krijgen en zich manifesteren. Het riep in zichzelf twee krachten op: een kracht die in het centrum samenbalt en een kracht die aan de buitenrand van de cirkel blijft. Het trilde en de spanning nam toe. Daarna baarde dit veld in een explosie van licht een Eerstgeborene: een Zoon-Dochter, de centrale zon van het universum. Sommigen noemen deze eerste en tweede kracht de Vader en de Moeder. De derde kracht wordt wel Christus-Sophia genoemd. Sommigen spreken van het Woord, de Logos, anderen van de Oerklank AUM. Of noemen het derde verbindende beginsel Shiva-Shakti. De essentie is: vrouwelijk en mannelijk werkten vóór den Beginne samen en verwekten in den Beginne een derde kracht: een man-vrouwelijke. Zie hier de driehoek van de oerdrie-eenheid.

Licht en duister in ons

Laten wij het *Lied van de Parel* op onszelf betrekken, want zo is het ook bedoeld. Als koningskinderen zijn wij vanuit de eerste zon van licht als lichtvonken op reis gegaan door de donkere kosmos. Uit die centrale zon dalen wij als zonnestralen af. We worden ter bescherming 'ingepakt' in diverse klederen. Energie verandert van vorm wanneer deze afkoelt. Waterdamp en stoom worden water en bij verdere afkoeling ijs. De lichtvonk wordt bij wijze van spreke door een soort oesterschelp beschermt. Zo draagt de mens drie delen in zich. Als eerste de geest of de lichtvonk; als tweede de ziel met de omhullende klederen als 'inpakpapier' en als derde het lichaam of de schelp. De mens is driedelig en spiegelt daarmee de oerdriehoek van het Begin.

De Donkere Moeder en de ziel

De Donkere Moeder vind je in de fijnstoffelijke en stoffelijke kleding die de lichtvonk omhullen; vergelijk de kleding waarin het koningskind zich vermomt bij zijn afdaling naar het duistere land in de diepte. Zij lijkt op het schelpdier dat vanuit de baarmoederlijke omhulling van de oesterschelp uit een klein zaadje een lichtende parel ontwikkelt.

In slaap vallen en wakker worden

In het *Lied van de Parel* komt het Koningskind, de Zoon, die als kind van beide Ouders tegelijk ook de Dochter is, in het land van de draakslang. De mensen geven hem zwaar voedsel. Het Kind valt in slaap en vergeet herkomst en missie. De Ouders in de lichtwerelden zijn diepbedroefd. Uiteindelijk zenden zij hun Kind een brief. Na het lezen hiervan herinnert hij/zij zich dat wat in zijn/haar hart gegrift staat. Het neemt de parel en reist terug omhoog.

Ook wij zijn in slaap gevallen

Onze collectieve situatie op aarde is te vergelijken met de in slaap gevallen Eerstgeborene. Wij zijn verdoofd door pijn, lijden en oorlog en raakten afgesloten van onze herinnering aan ons begin- en eindstation. De Donkere Moeder is degene die ons wakker schudt. Zij doet ons bewust worden van wie we werkelijk zijn. Zij baart de herinnering aan de lichtvonk in ons, waardoor wij weer kinderen van het licht kunnen worden. Zij laat ons in ons hart de parel vinden. In deze neer- en opgaande beweging is zij de kosmische Moeder van het Begin en het Happy End. Maar zij heeft ook een duidelijk Aarde-aspect. Zij is op Aarde de Moeder voor haar aardse kinderen.

Het kruis van de Donkere Moeder

In het werkkterrein van de Zwarte Madonna valt een kruisvorm te onderscheiden. Het kruis heeft een verticale balk en een horizontale. In de verticale as is Zij een kosmische

Over de auteur

Dr. Annine E. G. van der Meer (1953) is godsdiensthistorica en theologe; zij promoveerde in 1989 bij prof. G. Quispel op gnosis en de vrouwelijke kant van God in het oerchristendom. Annine is oprichtster en presidente van Academie PanSophia, doelstelling: de vrouwelijke kant van God, de vrouwelijke waarden en de

bijdragen van vrouwen in oude en hedendaagse culturen te (her)ontdekken en uit te dragen.

Meer over Annine van der Meer en haar werk kunt u lezen op: www.anninevandermeer.nl en op de website van Academie PanSophia: www.academiepan Sophia.nl.

Moeder die hemel en aarde verbindt in een naar beneden en opwaarts gerichte beweging. Die beweging van uit en thuis komt als eerste aan de orde.

2 De Zwarte Madonna, 'Onze Moeder die in de Aarde is'

In de horizontale as manifesteert Zij zich als 'Onze Moeder die in de Aarde is'. In deze tijdslijn verbindt zij zich zoals gezegd met de aarde en de mensheid door tijden en culturen heen: 'van Oer- tot Eindtijd'.²

De Donkere Moeder van de zwarte mammoettand

De donkere oermens stamt uit Afrika. De oermoeders die men uitsnijdt zijn soms donker; neem de *Venus van Lespugue* uit 23.000 v.Chr., gesneden uit een zwarte mammoettand.³ Recent antropologisch onderzoek bij moderne niet-westerse inheemse culturen sluit aan bij archeologisch bewijsmateriaal uit oude culturen. Bewijzen stapelen zich op dat zowel de moderne als de oude jagers/voedselverzamelers-culturen vreedzaam, vrouwvriendelijk en egalitair zijn (geweest).⁴

De Donkere Moeder en de maan

De vele kalenders met maansymbolen bewijzen dat dit lunaire of maanculturen zijn geweest. Iedere omloop van de maan(d) wisselt de maan van gestalte in wassende, volle, afnemende en donkere maan. Licht en duister wisselen elkaar af. Tijdens de drie dagen duisternis trekken de vrouwen van allerlei leeftijdsgroepen zich terug in donkere grotten. Diegenen onder hen die menstrueren, bloeden – gezeten op mossen – en de aarde neemt dit 'heilige' bloed op.⁵

Het samenspel van licht en donker

Onderwijl laten zij hun actieve linkerhersen helft rusten en dalen af in hun donkere en oudere rechterhersen helft. Zij bereiken diepe lagen van hun onderbewuste. Geworteld in de kracht van de aarde, ontdekken zij een lichtlichaam te hebben en reizen daarmee onbekommerd door de sferen.

Vanaf 4000 v.Chr. neemt met de overheersing van het mannelijke en dominantie van de mannelijke linkerhersen helft, het lijden sterk toe. Nu worden volgens Rudolf Steiner de fijnstoffelijke klederen van de mensen zo zwaar dat zij dit niet meer kunnen.⁶ De aarde wordt nu ervaren als een gevangenis, als een tranendal. Maar zo ver is het in de tijd van de oermoeders nog niet; zij kennen het samenspel van licht en donker nog.

De Donkere Moeder van Licht en Donker

Na de ijstijd smelt het ijs en ontwikkelen megalietenbouwers de vroege landbouwculturen. Nu verbindt de Donkere Moeder zich met de donkere vruchtbare aarde. In deze periode verdeelt de Moeder zich in tweeën. Jaarlijks toont zij haar lichte gezicht in de lente en zomer; in herfst en winter echter toont zij haar donkere gezicht. Nu is zij de Zwarte. Uit de baarmoederlijke duisternis van de megalitische graven als Newgrange wordt in midwinter het nieuwe licht geboren.⁷ In deze culturen zijn licht en duisternis zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden; zij kunnen niet zonder elkaar. Duisternis is nog niet eng. De hel bestaat nog niet.

De Moeder van Licht, Donker en Nieuw Licht

Later ontstaat in hoogontwikkelde landbouwculturen het beeld van de *drievoudige* Moeder met lente, zomer en winter waaruit zich de nieuwe lente ontwikkelt.

In Zeeland zijn er 370 altaarstenen van Moedergodin Nehalennia gevonden. Twee hiervan tonen Nehalennia van Zeeland als drievoudige godin.⁸ Je ziet Nehalennia als Dochter, Moeder en Grootmoeder. Er bestaan in Duitsland 850 altaren van *De Drie Dames* of *Matronen* en opnieuw

Illustratie: Wereldmoeder van Nicholas Roerich (1937)

zien wij Dochter, Moeder en Grootmoeder in de kleuren wit-rood-zwart. De Grootmoeder kleurt zich zwart. Als doodsgodin is zij tegelijk een geboortegodin, want zij baart leven vanuit de dood zoals zij uit de winter de lente baart.⁹

De Donkere Moeder van de krachtplaats

In Europa plaatsen megalietenbouwers op kruisingen van kracht- of energielijnen van de aarde grote stenen, soms in cirkels, soms in lange rijen, soms markeren zij de plek met een *dolmen* (tafel) of *menhir* (lange steen). Het is vaak in de buurt van een bron in een grot, of een bron op een berg of een bron bij een heilige boom. Met name op breuklijnen tussen tektonische platen is de magnetische kracht van de Aarde-energie sterk.

Hier doen zich bijzondere lichtverschijnselen voor, die met een modern woord *plasmabollen* genoemd worden. Zij zijn recentelijk onderzocht; ze gaan in het Nederlandse volksverhaal voor 'spoken' of *witte wieven* door.¹⁰ In deze energierijke omgeving krijgen de mensen visioenen. In de thermale bronnen met geneeskrachtig water dat diep uit de Aarde komt, vinden talrijke genezingen plaats. De verklaring kan, naar moderne wetenschappelijke inzichten bewijzen, gevonden worden in de *yin*-energie van de Aarde die hier als een schaal de kosmische *yang*-energie aantrekt en opvangt. Er ontstaat zo een vortex.¹¹ In het Heilig Huwelijk van Aarde en Hemel is de mens in balans. Mensen in deze balans ervaren met alles en allen verbonden te zijn... eenheid tussen boven en beneden, buiten en binnen, voor en achter en links en rechts... kortom tussen licht en donker.

De Donkere Moeder en de patriarchale volken

In Europa arriveren vanaf 4000 v.Chr. patriarchale nomadische steppevolken die oudere vrouwvriendelijke en egalitaire culturen aan zich onderwerpen.¹² Desondanks

nemen ze veel van de landbouwende culturen over. Ook zij gaan houden van de drievoudige Moeder in haar derde donkere grootmoeder-aspect.

De Kelten arriveren. Mediterrane volken als de Grieken en de Romeinen introduceren tal van donkere godinnen in Noordwest-Europa. Het is echter een misvatting te denken dat dit de volken zijn geweest die de Donkere Moeder binnenbrengen. De oude clanmoeder Ana van vóór de Kelten wordt in Europa ook in haar zwarte grootmoeder-aspect al vanaf megalitische tijden op krachtplaatsen vereerd. Zij is de Grote Moeder uit de tijd van de Reuzenstein, de megaliet.¹³

Patriarchale volken bouwen hun eigen centra op deze plaatsen en geven de Donkere Moeder transcultureel door aan de vroege Christenen. Zij richten bovenop de resten van oudere Keltische en Romeinse heiligdommen christelijke kapellen en kerken in. Dat zullen ze blijven doen tot 1350 na Chr. Dan wordt bouwen op een krachtcentrum definitief als 'heidens' afgeschaft.

De Donkere Moeder van de Grieken en Romeinen

De Grieken introduceren hun donkere Griekse *Artemis*; zij heeft een belangrijk centrum in Marseille, de stad waar Maria Magdalena met haar gevolg zal landen en waar zij zal genezen en onderwijzen.

De Romeinen brengen een donkere Klein-Aziatische *Kybele* mee; zij zal onder andere een centrum krijgen in Lyon dat in de christelijke tijd een Zwarte-Madonnacentrum wordt. De Romeinen brengen een donkere *Venus* naar de godinnen-temple in de aardschoot bij Monserrat in Noord-Spanje;

zij brengen een donkere *Isis* onder andere naar Parijs; en ook schieten later de *Zwarte Madonna's* als paddestoelen de grond uit.

Tot slot brengen de zigeuners uit India de zwarte *Sara* naar de Camargue in Zuid-Frankrijk; zij strijkt neer in Les Saintes-Maries-de-la-Mer, de plaats waar zich twee Maria's uit het gevolg van Maria Magdalena zullen vestigen.¹⁴

De Zwarte Madonna wordt witgewassen

Volksverhalen bewijzen dat dat de roomskatholieke kerk uit alle macht probeert de wonderen die op voor-christelijke krachtplaatsen plaatsvinden, toe te schrijven aan de christelijke Maria, liefst de blanke Witte Maria met de blozende appelwangetjes en de blauwwitte jurk.

Driekwart van de 320 Zwarte-Madonnabeelden die in 1988 door Jacques Bonvin geteld worden, zijn inmiddels witgewassen.¹⁵

De Zwarte Madonna is populair

In moderne tijden is het respect voor Moeder Aarde weer sterk aan het toenemen. Men maakt pelgrimages naar krachtplaatsen die vanuit een krachtige yin-energie ook een krachtige kosmische yang-energie aantrekken, waardoor er zoals gezegd, krachtige vortexen ontstaan. Hier word je opgeladen en boven jezelf uitgetild.

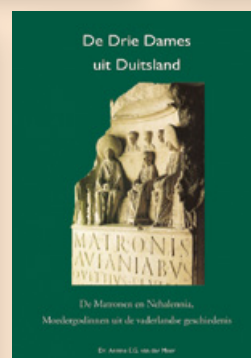
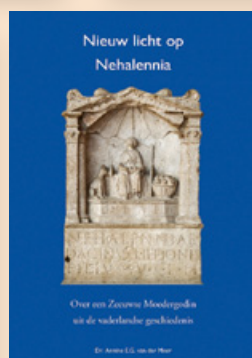
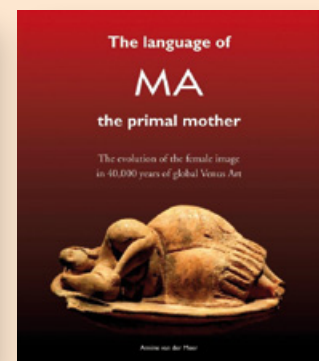
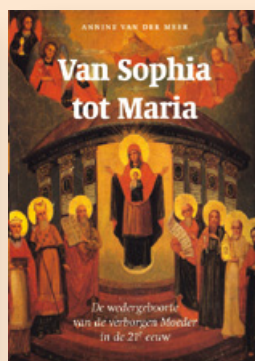
De Zwarte Madonna en Maria Magdalena

Zwarte-Madonnacentra kennen ook vaak een verering voor Maria Magdalena oftewel *Maria de Bruid*.

Voor sommige nieuwetijds-pelgrims een dubbele reden om hier naar toe te gaan. Zou Maria Magdalena ook donker

De boeken van Annine van der Meer

- **Van Venus tot Madonna: een verborgen geschiedenis;** een speurtocht naar de verborgen vrouwelijke kant van God via archeologie, kunst, mythen en hymnen. [2006/2015]
- **Van Sophia tot Maria:** de wedergeboorte van de verborgen Moeder in de 21e eeuw; een pleidooi voor de invoering van een vierde testament waarin apocriefe en canonieke teksten geïntegreerd gelezen worden. [2008]
- **Venus is geen Vamp:** het vrouwbeeld in 35.000 jaar Venus-kunst. [2009]
- **The language of MA, the primal mother:** The evolution of the female image in 40,000 years of global Venus Art; Engelstalige bewerking van 'Venus is geen Vamp' en alle afbeeldingen nu full color. [2013]
- **De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd:** de Moeder van Donker en Licht en haar dochter Maria Magdalena. [2015]
- **Nieuw Licht op Nehalennia:** over een Zeeuwse Moeder-godin uit de vaderlandse geschiedenis. [2015]
- **De Drie Dames uit Duitsland:** Moedergodinnen uit de vaderlandse geschiedenis. [2015]

van huid geweest zijn, zoals oudtestamentische Dochters van Wijsheid als de koningin van Sheba en Shulamiet uit het *Hooglied*? Of zou zij als priesteres van de Nazareense christenen, die een onderafdeling van de Essenen vormden, een zwarte mantel gedragen hebben? Historische bronnen bewijzen dat Maria Magdalena met haar gevolg is geland in Marseille en bijna 30 jaar in Zuid-Frankrijk heeft geleefd en gewerkt.¹⁶ Zij heeft hier aan de kinderen van het Licht een verborgen, ondergronds en kosmisch christendom verkondigd over licht en donker. Later mocht het niet meer zijn en weer later zou het ten tijde van Katharen en Tempeliers opnieuw vernietigd worden.¹⁷

Maria Magdalena is populair

De Zwarte Madonna vertegenwoordigt voor de pelgrim-nieuwe-stijl Moeder Aarde uit een vervlogen matriarchale tijd; op haar krachtplaatsen kun je tot jezelf komen, oude pijnen verwerken en transformeren. Maria Magdalena is op een andere wijze belangrijk voor hen. Zij eren haar niet als Maria de Moeder maar *Maria de Bruid*. In haar bloedrode kleed waarover zij soms een groene mantel draagt, staat zij symbool voor de volle vruchtbare maan, voor het herstel van het respect voor lichaam, ziel, de materie, de seksualiteit en de Aarde. Vrouwen uit de nieuwetijds-groepen offeren in Haar naam aan Moeder Aarde hun met water vermengde menstruatiebloed. Zij hebben niet veel op met de Witte Madonna; zij beschouwen haar als patriarchaal aftreksel van een veel oudere en zelfstandige Moeder; voor hen is de Moeder van de Aarde het tegenwicht en complement van de Vader in de Hemel. De Witte Maria is de steriele, onbevleete en zondeloze

Moeder-Maagd, die of met gebogen hoofd op haar Kind neerkijkt of het contact met de aarde verliest wanneer zij gaat hemelen.¹⁸

Het christendom van Maria Magdalena

Getuige de vondst van dertien vroegchristelijke boeken in Boven-Egypte bij Nag Hammadi in 1945, heeft Maria Magdalena een kosmisch christendom verkondigd.¹⁹ Zij wordt genoemd 'diegene die het Al kende'.

In de *Pistis Sophia* spreekt Jezus haar aan als 'degene die hij in al de mysteriën van de hemel zal inwijden'. Zij moet het *Lied van de Parel* gekend hebben. Zij brengt de slapende Koningskinderen van haar tijd opnieuw het contract in herinnering dat is gegrift in hun hart; zij maakt hen bewust van de parel in het hart. Zij is een Dochter van Wijsheid, de Moeder van het Begin.

De Zwarte Madonna baart een lichtend Kind

Met grote regelmaat toont de Donkere Moeder ons op haar schoot een volwassen witte Mens: een Lichtmens. Nu eens heeft zij een donker gelaat maar wel twee witte handen; dan weer is er naast een donkere hand één witte hand. Zij speelt met donker en licht. Zij brengt ons bij de donkere en onbewuste kant. Sinds de patriarchale tijden is deze door schaamte, schuld en zonde een zware last geworden; door de zware omhulling is het licht in ons bijna uitgedoofd. Zij doet ons inzien dat wij als kinderen van het licht onze lichte binnenkant kunnen herontdekken en kunnen laten stralen in de duisternis. Als we dat doen wordt de duisternis transparant en transformeert tot licht. Net als die oester dat deed met die parel. ■

Noten

- 1 Annine van der Meer, *Van Sophia tot Maria; de wedergeboorte van de verborgen Moeder in de 21e eeuw*. PanSophia Press, 2009/2015. Blz. 204–205 en 232. Ook in: A.F.J. Klijn, *Apokriefen van het Nieuwe Testament II*. Kampen, 1990. Blz. 126–131 met de volledige tekst van *Het Lied van de Parel*.
- 2 Annine van der Meer, *De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd; de Moeder van Donker en Licht en haar dochter Maria Magdalena*. PanSophia Press, 2015.
- 3 Zie Annine van der Meer, *Venus is geen Vamp* en idem: *The Language of MA the Primal Mother* uit 2009 en 2013, deel 1, hoofdstuk 4.
- 4 Steve Taylor, *The Fall; the Insanity of the Ego in Human History and the Dawning of a New Era*. Arlesford UK, 2005.
- 5 Annine van der Meer, *Van Venus tot Madonna; een verborgen geschiedenis*. PanSophia Press, 2006/2015 (derde druk). Blz. 98, 101, 107, 111 en 148.
- 6 Daniëlle van Dijk, *Het Christusbewustzijn; een moderne inwijdingsweg*. Christofoor, 2008. Op blz. 45–46 citeert zij uit Rudolf Steiner: *De christelijke inwijding en de mysteriën van de oudheid* [GA8], Christofoor, 2000.
- 7 Zie noot 2 [De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd], blz. 92.
- 8 Annine van der Meer, *Nieuw Licht op Nehalennia; over een Zeeuwse Moedergodin uit de vaderlandse geschiedenis*. PanSophia Press, 2015. Blz. 61, 63.
- 9 Annine van der Meer, *De Drie Dames uit Duitsland: de Matronen en Nehalennia, moedergodinnen uit de vaderlandse geschiedenis*. PanSophia Press, 2015. Blz. 8.
- 10 Zie noot 2 [De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd], blz. 34–35. Ook: Susan Joy Rennison, *Afstemmen op de Kosmos, elektro-magnetisme en spirituele evolutie*, 2008. Ndl. vertaling AnkhHermes, 2010. Rennison spreekt op blz. 66 van 'natuurlijke zelf-oplichtende formaties' en vermeldt het onderzoek en een foto van de Russische onderzoeker Alexey Dmitriev.
- 11 Zie noot 2 [De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd], blz. 31, 105, 37 en 147. Ook: Susan Joy Rennison, *Afstemmen op de Kosmos*; blz. 168 vermeldt yin- en yang-lijnen. En: Jaap van Etten, *Geschenken van Moeder Aarde: Aarde-energieën, vortexen, lijnen en rasters*. Frontier Publishing, 2013. Op blz. 86 vermeldt hij dit ditzelfde.
- 12 Annine van der Meer, *The Language of MA the Primal Mother: the evolution of the female image in 40,000 years of global Venus Art*. PanSophia Press, 2013. Zie deel 1, hoofdstuk 5 voor een uitgebreide analyse van de relatie 'koudeperiode' en 'volksverhuizingen' met overzicht.
- 13 Zie noot 2 [De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd], hoofdstuk 4, § 5: 'De Zwarte Steen van Ana in Le Puy-en-Velay'.
- 14 Zie noot 2 [De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd], hoofdstuk 6 'De Zwarte godinnen uit het Oosten', § 6.1: Artemis van Marseille; § 6.2: Kybele van Lyon; § 6.3: Isis in Parijs; § 6.4: Venus in Monserrat en tot slot § 6.5: Sara la Kali in Les Saintes-Maries-de-la-Mer.
- 15 Zie noot 2 [De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd], hoofdstuk 9, § 10: De Zwarte Madonna witgewassen, met talloze voorbeelden.
- 16 Zie noot 2 [De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd], hoofdstuk 7 'De Zwarte Madonna en Maria Magdalena', blz. 175 en 183 met verwijzing naar Rabanus Maurus en Griekse originelen van de hand van de joods-christelijke kerkvader Hegesippus.
- 17 Zie noot 2 [De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd], hoofdstuk 8, § 8.12: Maria Magdalena en de Katharen en § 8.13: Sophia, Maria Magdalena en de Zwarte Madonna bij de Tempeliers.
- 18 Anna Fedele, 'Black' Madonna versus 'white' Madonna: Gendered power strategies in alternative pilgrimages to Dark Madonna shrines. In: *Gender and Power in Contemporary Spirituality: Ethnographic Approaches*. Routledge in New York, 2013.
- 19 Zie noot 2 [De Zwarte Madonna van Oer- tot Eindtijd], blz. 175.

Leap into the Light of the Future

Part One: More movement would make our Church more widely known

**Wies Kuiper, on behalf of the
Preparation Committee of the Centenary**

As *Preparation Committee of the Centenary*, we felt it to be important that all congregations take part, so that it can really become a gathering *for* and *by* all. That is why the First Priests of all congregations were requested to ask their congregation what the people spontaneously imagined when thinking about or meditating on one of the parts of the *Centenary Theme*. When every person had had the opportunity to voice this first impression or image, there would be a further opportunity to engage and explore the subject in the group as a whole.

The four parts of the Centenary Theme are: *Awakening*, *Moving*, *Intensifying* and *Transforming*. These four movements or stages can also be seen in nature, for example:

- Arising (budding)
- Bearing fruit
- Blooming
- Disappearing

The committee has received the outcome of all the discussions and I, as a member of the Preparation Committee, made the following compilation, especially about *Awakening* and *Moving*. *Intensifying* and *Transforming* will be dealt with in **Part Two** here on the international pages.

Awakening

It is interesting to see that we find the same words in various congregations, but also completely different ones. One wonders how this is possible or what is meant by it, although you could get a feeling of why. For example: *marriage, letting go, longing for*.

The most important thing is not so much the outcome, but the fact that everybody has looked at the words in his or her own individual and unique way and has given meaning to it. Especially the latter.

Sometimes you look at something and it fades away. Then it has no effect. But if you give meaning to it, it becomes clearer in and to yourself. We often see that *Awakening* and *Moving* are mentioned as one. For example: *open your eyes and move the bedding*. Or: *the sun rises*, or: *the rooster crows*.

Spiritual awakening is also often expressed with words such as: awareness, insight, realizing that it was there before you realized it, connecting to your inner source, 'aha erlebenis', admiration, listening to your Higher Self, curiosity, intuition. Not so much 'I'm awakening' but rather: 'something is awakening in me.'

Or: the presence of Angels, sounds that echo deep within me, letting the ego shrink.

There is also the question of: shouldn't we awaken from a liturgy that has stayed the same for over 100 years.

Of course it is impossible to mention all that was said. But what strikes is that if you see all these words together they all bear the essence of Christmas. The birth or the awakening of the Christ consciousness in the temple of your own heart.

Moving

If we look at *Moving*, there are words that were already mentioned at *Awakening*. That is understandable, because these words are very closely linked together. You find expressions such as: move from your seat, also in a spiritual sense, be moved or touched, (also mentioned at *Awakening*), current, change, create, live, dance, walk, cycle, dance through the spheres, Tai Chi, go the way, stand still and move on, water as the ultimate movement, connect heart and mind, thinking and feeling from the heart, to be curious, to know that you are being carried.

Mother of Wisdom who builds her house and erects her 7 pillars, the 7 chakras with which the spiritual person connects to the material world and the physical person. To free oneself from that which frustrates one's spiritual growth.

Moving is the opposite of *Freezing*, to move is to feel in height and the depth. To fill your own temple with Light.

Another thing is: what moves a person to go to church every Sunday and take part in the Eucharist?

Or: Is everything always the same? Can content move?

More movement would make our church more widely known. Someone said: if we talk about moving we should firstly think about activating the soul. That is really what a congregation service is about. If then the Christ consciousness has awakened in our own hearts, that's where it will move. The angels, the shepherds and the Sages will come into the temple in your own heart. That is how you can prepare the way for *Intensifying* and *Transforming*.

You will find more on *Intensifying* and *Transforming* in **Part Two**, on the next side of these *International Pages*.

Leap into the Light of the Future

Part Two: Create a Flame out of a Spark

Wies Kuiper, on behalf of the
Preparation Committee of the Centenary

Part One of the *Centenary Theme* 'Leap into the Light of the Future' contained the impressions on *Awakening* and *Moving*. This article was originally published in the winter edition of *Reflectie*, in Dutch. Part Two contains the impressions on *Intensifying* and *Transforming*, thereby completing the parts of the *Centenary Theme*. The Dutch version of this same article is printed in this very edition of *Reflectie*. Therefore you will find another article with exactly the same images and design elements as this one. That is correct, it is the translation.

On *Intensifying* and *Transforming* we found that a lot of people responded to these two words in small sentences, rather

than one word. Which is understandable, since one cannot so easily express these impressions in merely one word.

Intensifying

- How to escape our superficial existence
- Open up to what is there
- If you look for it, you will not find it
- Open yourself to the softness of Love
- Entering yourself
- Know Thyself
- Go into the darkness
- To dig
- To bury
- To root
- Psalm 130: 'Out of the depths I cry to you on high'
- From the unknowing to knowledge
- Surrender
- From restlessness to inner peace and stillness
- Attention and awareness in all your doings
- To be aware of the Divine in the human being
- Concentration
- Meditation and prayer
- To search within
- Dare to dream
- Sunset
- Go to the inner source
- To connect and anchor in yourself
- Listen to your inner voice
- To develop
- To be aware of a deeper level within yourself
- It's about the process we all will go through
- Gaining insight
- Go to the essence of what moves you
- To live through all your shadows
- Incarnate
- Personal problems can lead to new visions
- Enrichment
- There should always be a desire to 'Touch His feet'
- Your own Temple is the United Temple
- As a spiritual person one should also have moments of 'nothingness' just to be inspired.
- To feel height en depth

Transforming

- From caterpillar to butterfly
- The way back
- A process
- To let go
- To reach a new level
- You do not change, you are changed
- Endlessness
- You have to work hard in life on earth
- Growth leads to new awakening, but also to insecurity
- A new start
- Pain
- Pregnancy
- Future
- After the awakening of the source within yourself you will start searching
- Curiosity
- A higher level of consciousness
- From a spark into a flame
- Bubbling
- Knowledge of the heart
- Friction, rubbing, getting to a higher level
- Another dimension
- To escape, a different level of consciousness
- From the materialism to cosmic unity
- It goes gradually, without perceiving it, but when you look back you can see it
- To feel into the deepness so another world will be disclosed within yourself, going back into the world you will radiate this
- To go beyond the form
- Even after becoming aware of a higher existence we stay focused on the life down here, for this is where we live and where we learn
- Everything stays the same but it is seen from another perspective and that is why all is different
- You've never seen it like this before: 'As it was, is now and ever shall be'. It is about a change in consciousness and that is transforming.

Can we make connections with the important festivals in the liturgical year?

In **Part One**, 'Awakening and Moving', it was relatively easy to place the subjects in the time of Advent and Christmas, because they bore the intention of the Christmas story in them. But where do we place these words?

There is more than one answer to this question:

- From Christmas via Unknowing Children (The Infanticide), or the Epiphany, to the Transfiguration;

- From Ash Wednesday to Good Friday or perhaps to Easter or even Ascension Day?

The words and expressions written above can cover all these phases, but it is important how one looks at it individually. One word or expression is never better than another. All has its stages.

A prayer

Finally I would like to share with you a prayer which Mianne Baker, of the Naarden congregation, wrote with regard to this project.

Awakening, Moving, Intensifying, Transforming
Awakening, growing, continuously moving, I wonder:
who am I? What is the meaning of my existence?
Silent stillness, sitting in front of Thy Face.
Imagining, feeling in depth, and in height,
feeling the power from words, from deeds.
A foundation on which the energy of my being flows,
the power that takes me back to my source.
The experience which wordlessly transforms me.
It turns me, it bends me,
voices the fullness of my being,
it melts together
it reaches each other's hands,

It sanctifies, it heals the foundation of my existence.
Of this I can sing,
there I feel music,
sounds that echo deep within me.
This holy place,
placed on this special centre 100 years ago.
From Levites we became priests, we filled ourselves with gnosis,
filled our own temple.
Standing in front of Thy Face
feeling Thy Hand and my hand in Yours.
A creating Presence
by whom I know I am carried:
wordlessly space fills itself with Amen.

An impression of the congregation in Naarden, the Netherlands

Host of the Event coming July 2016

The chapel of the LCC congregation, St. Michael and all Angels, in Naarden is located on the estate of the *Internatonal Theosophical Centre* (ITC).

The ITC estate consists of 17 hectares of beautiful woods and gardens, with the original old mansion St. Michaels House located at the center, now a residence for workers. Participants of the activities can enjoy (meditatively) their walks on the peaceful grounds.

The Chapel in Naarden – a brief History

The first chapel in Naarden was consecrated September 29, 1924 by Mgr. J.L. Wedgwood. This private chapel of the St. Michael Foundation was managed by a First Priest who

needed consent of the head of the *Theosophical Centre*.

In September 1925 the whole estate became the property of the *Theosophical Centre*. Among its objectives is:

- 1 to form a nucleus of the *Universal Brotherhood of Humanity*, without distinction of race, creed, sex, caste or colour;
- 2 to encourage the study of comparative religion, philosophy and science;
- 3 to investigate the unexplained laws of nature and the powers latent in the human being.

In April 1926 the first extension of the chapel was added. In July of that same year there was a second enlargement. In August 1928 the chapel was renovated. The capacity was enlarged from 250 to 400 people.

Shortly after this renovation the chapel was struck by lightning and completely demolished.

In its place a Garden of Remembrance was planted.

After the fire the congregation moved to the *Besant Hall*, destroyed by fire in 1966. From that moment on the church services were temporarily held in the *Hostel*.

The current building is in use since 1972.

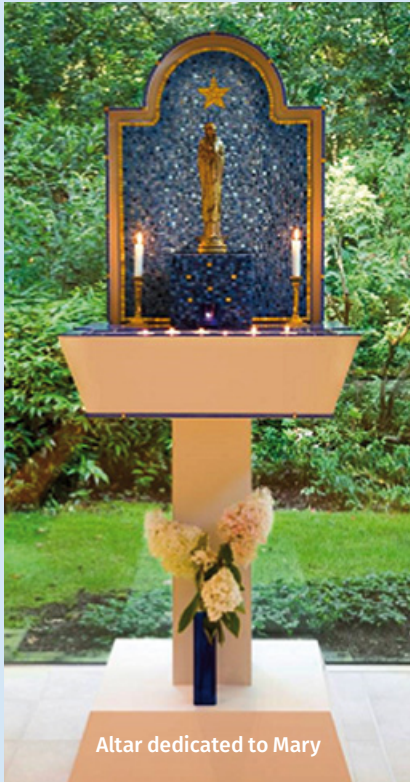
In 1987, sixty-three years after its foundation, the congregation in Naarden lost her private status and joined the *Liberal Catholic Church Province* in the Netherlands.

A full renovation of the chapel took place in 2007 according to fire regulations.

The aims of both the *Theosophical Centre* and the LCC are and will always be closely connected.

The theosophical maxim 'There is no religion higher than truth' also characterizes the doctrine of the LCC.

Altar dedicated to Mary

Mary holds the World in her hands

Altar dedicated to Rafaël

The Naarden Chapel: Altar dedicated to Mary

The so-called Contemplation on The Wisdom precedes the Holy Eucharist. A personal impression:

'This beautiful image of Mary, who holds the World in her hands, always makes me contemplating Mother Earth and her loving energy. Mother Earth, our food and she who feeds us, in a literal and a metaphorical sense. We are being carried without fail. It is something to be very grateful for.'

The Naarden Chapel: Altar dedicated to Rafaël

The altar dedicated to Rafaël confirms the loving co-opera-

tion with the Angels. A personal impression:

'Angels, in my perception, are forms of energy that accompany man closely. So close even, that they can make spiritual energy suitable for us so that we, with our limited perceptions, are capable of experiencing it. The energies, created and generated during the Holy Eucharist, are also being distributed in the vicinity and further in the world, where people, sensitive and receptive to this, can receive them and feel supported and fortified.'

En wij gaan door met vissen

Lydia Schaap

Stil, leeg, vol trillende energie
Uit het Niets ontstane woorden
Beelden uit de Eeuwigheid
Nieuw, fris, maagdelijk en uniek
Los van alles wat wordt aangenomen
Geen vaststaande 'feiten' of 'waarheden'
Die ik voetstoots als gangbaar accepteer
Niets is zeker, alles is vervat in Het Onbekende
Waar alleen Volmaaktheid de scepter zwaait
Onbezodelde feiten en waarheden zijn geboren
Uit de zogenaamde duistere 'dood'
Als een oude huid laat ik mijn ongeloof achter
In het stof van de zogenaamde tijd
Hem volgend die mij lichtend voorging
Werp ik mijn netten aan de andere kant uit
En ga ik door met vissen
In de Ene Zee
Van onsterfelijke, zuivere, volmaakte, onverwoestbare Liefde

Illustratie: *And we continue fishing* van Nicholas Roerich (1922)

Dat wat er helder gemaakt wil worden is onzegbaar en toch verwoordt het zich in gevoel, beeld en klank. Staan we op de drempel om te springen in een absoluut nieuwe werkelijkheid?

Dan zal ik wat ik voor waarheid heb gehouden: ouderdom, ziekte, beperking, moeite, geweld, angst maar ook wat de mensheid daarvoor als oplossing heeft bedacht in de vorm van hard werken, je best doen, therapie, medicijn, apparatuur etc. mogen zien voor wat het is: een kunstmatige schijnwerkelijkheid in een matrix waar we als mens eeuwen en eeuwen in gevangen zijn gehouden... Of heb ik mezelf daar eeuwen en eeuwen in gevangen gezet?

Als ik uit de matrix wil stappen zal ik alles moeten achterlaten. Zoals Jezus van zijn medearbeiders voor het Licht vroeg: *laat je netten achter en volg Mij*. Ik maak gebruik van het woord 'ik' wetende dat er geen 'ik' is. Dat weten is een radikale ommekeer in het bewustzijn. Er is zelfs geen 'ik' die iets kan achter laten of loslaten.

Mijn 'ik' is juist het 'probleem'.

Dat pure besef, dat Niets en dus Alles vervat is in het enige Ene Beginsel, is de uitweg uit het labirint.

Niet dat 'ik' daar iets aan kan 'doen'. Het voltrekt zich vanzelf, in stilte, door het absolute inzicht dat er geen 'ik' is.

Hoe mooi verwoord in *De Meesters van Het Verre Oosten* van Baird T. Spalding: 583 pagina's, die de mensheid oproepen uit de oude matrix te stappen van ongeloof en de Macht van het Christusbewustzijn in onszelf het werk te laten doen. En pas dan *Gaan wij door met vissen*.

Ogenschijnlijk ziet het er uit als 'gewoon' vissen. Toch is het een wereld van verschil. Onze netten, uitgeworpen aan de andere kant van de boot, zullen hoogzwanger van creatieve energie, scheuren. Dan zal Christus in ons de netten hanteren, in een wonderbare visvangst. Moge deze angst in elk individu en wereldwijd overvloedig zijn!

Een citaat uit *De Meesters van Het Verre Oosten* (blz. 557/558): 'Volmaaktheid is een natuurlijke staat die bereikt kan worden door u – altijd – op natuurlijke resultaten te richten.

Dit lichaam is onverwoestbaar. Wijzelf staan toe dat dit lichaam vernietigd wordt. De gedachten die we dit lichaam opleggen zijn zelf de scheppers van ouderdom, ziekte en verval. Het is bekend dat iedere cel in minder dan 1 jaar vernieuwd wordt. Jezus leerde dat de Vader het Beginsel is waardoor de mensheid dingen tot stand kan brengen. Dat Leven moet leven. Dat er geen mysterie schuilt in Zijn daden en leringen. Het Beginsel kan niet veranderen. Wie dat Beginsel kent en gebruikt zal niet aarzelen om over water te lopen. Men heeft vaak gezegd dat als één persoon iets tot stand probeert te brengen en erin slaagt, iedereen dat kan. Die macht heeft altijd bestaan en zal altijd bestaan. Waarom wordt hij op een afstand gehouden? Omdat we de barriere van ongeloof opwerpen. Toepassing van deze feiten zal ons tot volledige harmonie, volledige eenheid brengen, waarin de mens tot vervulling is gekomen. Het maakt geen enkel verschil of het merendeel van de mensheid deze dingen op dit moment gelooft. De feiten spreken voor zich. Toen Jezus zei dat Hij de dood overwonnen had, sprak Hij de waarheid. Duizenden en duizenden, de waarheid beseffend, zullen nu weten dat dit lichaam onsterfelijk, zuiver, volmaakt en onverwoestbaar is. Het mysterie is verdwenen en we staan op de drempel van absoluut inzicht.

Over de auteur

Lydia Schaap (1957) vertelt over zichzelf: *Na jaren werkzaam te zijn geweest in het middelbaar onderwijs, ontdekte ik dat mijn leven steeds meer geleid werd naar creativiteit. Nu werk ik met kinderen in de peuterleeftijd, die mijn 'meesters' zijn. Zang, dans en poëzie zijn voor mij poorten naar het hart.*

Na het lezen van talloze boeken, volgen van studies op het gebied van spiritualiteit en religie en reizen naar krachtplekken op Moeder Aarde, begon ik geleidelijk aan te schrijven over wat mij innerlijk beroerde en wat ik zelf beleefde in mystieke ervaringen, beseffend dat alles te vinden is in de Stilte van het eigen Hart.

Wij zijn onszelf door God gegeven

Godsbeelden, levenstaken en liturgie: deel 3

Paula-Willemijn van Rooijen

Dit artikel is een vervolg op het artikel *'Heel worden door deelnemen – Godsbeelden, levenstaken en liturgie, deel 2'*. Daarin kwam ter sprake in hoeverre de liturgie van de Heilige Mis en Diakenmis helend kan werken op onvoltooide Godsbeelden, zoals gepostuleerd door de ontwikkelingspsycholoog Erik Erikson. In dit laatste deel zal worden onderzocht in welke mate onvoltooide levenstaken het kosmisch proces van de wording van de mens tot kosmisch burger beïnvloeden. En ook wordt aandacht besteed aan de mogelijk helende aspecten van de liturgie op het individuele welbevinden door het doorbreken van Gods Werkelijkheid.

Het vorige deel sloot af met het beeld van Maria als *lantaarn*. Zo wordt zij in esoterische geschriften ook wel aangeduid. 'Lantaarn' is tegelijkertijd de naam van de ronde koepel in oude kerken. Hieronder stond het altaar gecentreerd. Maria, als archetypisch beeld van het feminiene aangezicht van God, is een zinnebeeld van de ruimte waarin het offer, voor mens en wereld, plaatsvindt. Het eeuwig vrouwelijke omhult het offer.

Crucifix gemaakt door Cimabue in kapel van de kerk San Francesco in Arezzo, Italië.

Deze afbeelding toont een groot kruisbeeld dat vrij in de ruimte hangt in een kerk. Dit perspectief toont juist heel treffend de omhulling door het gebouw van een aspect van de komst van Christus in de wereld, de gekruisigde. Maria omhult het offer. Maria omhult het vleesgeworden Woord. Het beeld van de oermoeder die de wereld begrenst zodat er samenhang kan blijven bestaan in de levende schepping. Noem al die beelden maar op die hier als het ware over elkaar komen te liggen. Wie er gevoelig voor is ziet hier beelden van de kosmos, die in alle eonen omsloten blijft in het feminiene aspect van God. En dat, omhoogkijkend in de ronde koepel, de cirkel als symbool voor de eeuwigheid en volmaaktheid majestueus zichtbaar is, zal dan nog weinig verbazing wekken.

Het kosmisch proces

En tegelijkertijd is dit, de kerk, de ruimte waarin wij onze

Tempel grondvesten. In de Heilige Mis wordt het kosmisch proces steeds weer verzinnebeeld en belevendigd. De Eucharistie is de choreografie en orkestratie, de verbeelding en de toonzetting, van het kosmisch proces. Het tweede deel van de H. Mis, het Offertorium, is het kosmisch aspect. Als mensen kunnen wij zelf actief worden in de kosmische gang. Namelijk door het vrijwillig aanbieden van de offeranden aan God. De offerranden die door God gegeven zijn. Uiteindelijk zijn wij onszelf door God gegeven. Als wij dit werkelijk zien dan is het in hetzelfde moment volkomen vanzelfsprekend om God onze hoogste dank te willen geven door onszelf vrijwillig op te dragen en onszelf te willen offeren.

De Zoon gaat uit van de Vader. Daalt in de stof tot in de diepste laag. En wij kunnen dan vervolgens mee omhoog. De Zoon heeft met het bereiken van de diepste laag alles doorleefd en wij hebben daardoor ons aanknopingspunt om mee op te kunnen stijgen. De Zoon brengt ons thuis.

Het offer

Aan God, de Bron van alle leven en goedheid, offeren wij de gaven die aan ons gegeven zijn. Onszelf, onze zielen en lichamen, en met ons de gehele mensheid en de gehele schepping.

De paar druppels water in de wijn eert de traditie van eeuwen. De paar druppels water zijn een symbool van onszelf, die opgaan in de wijn als symbool van de levende Christus. En wij wensen dat Christus' aanwezigheid in ons voor alle eeuwigheid gehandhaafd blijft, net zoals wij wensen in alle eeuwigheid in Christus te mogen verblijven.

Een doorsnedetekening van de Florentijnse kathedraal 'Basilica di Santa Maria del Fiore' toont de lantaarn op aanschouwelijke wijze.

Wij worden verzinnebeeld in het brood en de wijn. Ons offer reikt naar het Goddelijk offer, als antwoord. En tijdens de consecratie worden brood en wijn de vorm waar doorheen Christus' leven tegenwoordig is. Deze bezielde vormen dragen wij vervolgens weer op als werktuig in het werk van de Eeuwige Hogepriester. Bij de communie nemen we de Goddelijke kracht ook op een fysieke wijze tot ons. Alle werelden en alle lichamen zijn ermee doortrokken, wij hebben deel aan het eeuwige proces. Het is voor onszelf. Het is voor ons werk in de wereld. Hoe meer wij transformeren, des te meer wij de wereld kunnen transformeren. Daardoor worden wij betere en efficiëntere werkers in Gods plan. Dan werken wij significant mee aan de terugkeer naar de Vader.

Onvoltooide taken en kosmisch burger

Het is onze wil die er voor zorgt dat wij ons vrijwillig kunnen aanbieden. Als onze onvoltooide levenstaken een geknakte wil tot gevolg hebben wordt die vrijwilligheid lastiger. Dan is het moeilijker werkelijk een kosmisch burger te zijn. Het verlangen vanuit onze Godsvonk naar eenwording met God zal er heus wel zijn. *Maar vertrouwen we het wel dat het ook voor ons geldt, de mogelijkheid van die eenwording? Hebben we het lef dit te durven willen?*

Deze twee vragen vloeien voort uit levenstaak 1 en 2. Met name de tweede taak, zelfstandigheid of onzekerheid, draait om de wil. Dan kan er dus al op heel jonge leeftijd een belemmering ontstaan op het willen. En eventueel geweld en trauma's in een leven zetten natuurlijk helemaal veel druk op 'lef' en 'willen' en 'eigenwaarde'. Dan ontstaat heel sterk de gedachte dat we onze waarde zouden moeten verdienen. Dan is de zekerheid 'jij bent goed genoeg omdat je er bent' ver weg. Het is de waan van de veronderstelde voorwaardelijkheid. Een waan, omdat het al lang goed is.

Tegelijkertijd zijn we als mensen een wordend wezen, dat, door het lijden dat we ervaren, aangespoord wordt tot actie richting harmonie en vervulling. Waarbij Christus ons draagt, omdat Christus alles ondersteunt en onderhoudt en draagt. Als we dat willen zien, kunnen we bewust mee insteken in het proces. Anders blijven we onbewust een soort blinde kosmische burger.

Zien en inzien in welke mate wij deel hebben aan Gods plan, welke plek wij daar in innemen en welke rol wij daar bij spelen valt of staat bij willen zien en inzien. We worden hierin belemmerd door een niet volgroeide wil. Die achterstand ontstaat bij specifieke onvoltooide levenstaken en belemmert ons bewust een kosmisch burger te kunnen zijn. Maar dan wacht ons geen hel of verdoemenis, want uiteindelijk brengt Christus ons thuis. Die wil ontwaakt dan op de eigen tijd in onze kosmische ontwikkelingsgang, in deze levensloop of in een volgende. Wij zullen naar Zijn beeld en gelijkenis worden veranderd, hoe ver wij voordien ook zijn afgedwaald. Dat is een belofte waarop we kunnen vertrouwen.

Het doorbreken van Gods Werkelijkheid

Als Gods Werkelijkheid doorbreekt dan verruimt jouw werkelijkheid.

God is Liefde Kracht Waarheid Licht.

Wij zullen naar Zijn beeld en gelijkenis worden veranderd.

Dat is een essentiële esoterische stelling en esoterische praxis.

Maar niet zomaar een gelopen race.

Gods Werkelijkheid die jouw werkelijkheid oprekt en verruimt, verandert jouw wereld. In de liturgie wordt dat in ruime mate begeleid en in goede banen geleid.

Door woorden en taalbeelden, door muziek en wierook, door het actieve meedoen. De Tempel wordt gegrondvest en vanuit dit gearde uitgangspunt is het veel lastiger om psychotisch los te slaan uit je geankerde gewaarzijn en ruimte-tijd besef. Het is echter geen garantie dat het niet gebeurt.

Gods Werkelijkheid betekent een breuk met de wereld tot dan toe. Een breuk is geen zacht donsveertje, een breuk is een streep door de tijd: *voor* en *na*.

Een voorbeeld: een kind is na een lang ziekbed van overal zweren op het lichaam eindelijk weer eens buiten in de natuur. Komt een bocht om en ziet meer dan levensgroot de gekruisigde boven het pad hangen.

Wordt door niemand begrepen, heeft zelf ook geen woorden en een adolescentie en jonge volwassenheid met verslavingen ontwikkelt zich. Gelukkig houdt diegene vast aan een innerlijk kompas en gaat zelf op zoek naar herkenning, met name door studie. Komt uit de negatieve spiraal en werkt nu in de verslavingszorg. Maar een extase en vreugde is dit leven tot nu toe nog niet geworden.

Door de toegenomen spirituele belangstelling en beschikbaarheid van informatie ontstaat ook meer onkunde. Het is niet voor niets dat mysteriescholen in de oudheid 'scholen' waren. Een leergang, die begeleid werd door werkelijk ingewijden. Toegang kreeg je niet zomaar. En er was gedegen kennis om ervaringen te duiden en verklaren. Tegenwoordig is de kans aanwezig dat die kennis niet voorhanden is.

Een voorbeeld is de spirituele 'happy clap', bepaalde groeperingen of denkstijlen die alles met een roze bril op gelukzalig positief definiëren. 'Roze bril' wordt hier opzettelijk als stereotypering gebruikt om de psychologische wending aan te duiden dat wordt weggekeken van negatief ervaren

Paula-Willemijn van Rooijen

Paula-Willemijn van Rooijen (1963) is zingevingstherapeut, auteur van 'Vragen om de dood' (2010), diaken in de Vrij-Katholieke Kerk, elektronicus, spreker van hondentaal, culinair thuischef, kunstenaar, en onophoudelijk mateloos gefascineerd door de grondslagen van dit universum.

werkelijkheden. Het is een verschijnsel in de perceptie, in het beschouwen van de dingen. Het omzeilt ook keurig netjes de probleemstelling van de *theodicee* (in een schepping door een volmaakte en goede God bestaat ook het kwaad).¹

In plaats van het waarnemen en onderzoeken van de werkelijkheid komt een ideologie, in de betekenis van hoe de wereld en de dingen zouden moeten zijn. Dat wordt een meer gesloten houding ten opzichte van wat niet meteen past in de ideeën. In geval van de spirituele 'happy clap' is dan sprake van uitsluitend een geldigheid toekennen aan positiviteit als bouwsteen voor spirituele ontwikkeling. Binnen deze groeperingen of denkstijlen kunnen vervolgens geen open onderzoeksvragen bestaan. Het risico op onvoldoende 'vakkennis' (regulier en esoterisch) zal toenemen. Daarnaast hebben grote gebieden binnen het reguliere medisch discours het begrip van 'de ziel' nog niet binnengehaald in hun denkkaders. Dat is ook een blinde vlek in die waarneming en beeldvorming. En hoe moet jij nu weten welk antwoord je nodig hebt als de ander dat ook niet weet? Omdat geen van beiden het speelveld overziet?

In het voorbeeld van het zieke kind hierboven wisten de ouders en de omgeving ook niet wat men hiermee aan moest. Maar als je dan hulp gaat zoeken, zou je willen dat je er wel iets aan hebt, toch? Want transcendente ervaringen kunnen hard en ruw zijn. Een schok voor je systeem. Naast de mooie, verheven en gelukzalige ervaringen kunnen ook grote angsten, het horen van stemmen, extreme gevoeligheid, spontane uittredingen, spontane kundalini-ervaringen, telepathie, etc. optreden. Het is belangrijk dat je in dit soort situaties mensen met verstand van zaken treft. Mensen die snappen wat er aan de hand is en een helpende hand kunnen bieden.

Helende aspecten van de liturgie

Het gedachtengoed en de liturgie van de Vrij-Katholieke Kerk is een van de voorbeelden van het bieden van een 'set & setting' voor transpersoonlijke ervaringen. *Set* (vergeleijk: *mindset*) is het individuele blikveld en welbevinden dat iemand zelf inbrengt in de ervaring, i.c. de kerkdienst. En *setting* is de fysieke en sociale omgeving, i.c. de kerk, gemeenteleden en de geestelijkheid. Deze sociale omgeving kan heel voedend zijn voor het harmonieus verloop van transcendente, religieuze ervaringen. Daarnaast geeft de Vrij-Katholieke Kerk met haar gedachtengoed en liturgie een verklaring en inbedding, aan de verbondenheid van de mens met God, van de mens met alle natuur, waarin God leeft. Dit is geen mooi verhaal maar een levende erkenning dat Gods Werkelijkheid

reëler is dan die van de zintuigen. En weten dat een doorbraak van Gods Werkelijkheid hoort bij een spirituele ontwikkelingsgang.

Gods Werkelijkheid werkt van hoog naar laag in de mens, van *atman* via *buddhi* naar *manas*. Daardoor wordt ons hoger onbewuste meer bewust. Of we God werkelijk kunnen kennen is maar de vraag, als wordende wezens hebben wij deel aan God (Gods immanentie), maar zijn niet identiek aan God (Gods transcendentie). We kunnen niet weten wat we niet weten. Anders zou ook elke doorbraak of ontdekking onmogelijk zijn.

De *engelenhiërarchieën* zijn een toegankelijk beeld van hoe God zich afstemt op ons, zodat wij God gewaar kunnen worden. Serafijnen, Cherubijnen, Tronen, Overheden, Machten, Krachten, Heerschappijen, Aartsengelen en Engelen. Stap voor stap zijn dit lagere treden in de hiërarchie van de engelen. Vanuit de allerhoogste hemelen vindt een vertraging en verdichting plaats van Goddelijke aanwezigheid, zodat wij meer en meer door kunnen dringen in onze hogere gebieden.

De liturgie van de Vrij-Katholieke Kerk ondersteunt de werking van Gods *condescentie* (het neerbuigen door God). In de Tempel kunnen God en de mens elkaar ontmoeten. Misschien zou je beter kunnen zeggen elkaar makkelijker en diepgaander ontmoeten, doordat alles in de startblokken staat voor deze ontmoeting. Het inoefenen van het ritueel vergroot de diepgang, vergroot de werking.

Onze menselijke taak

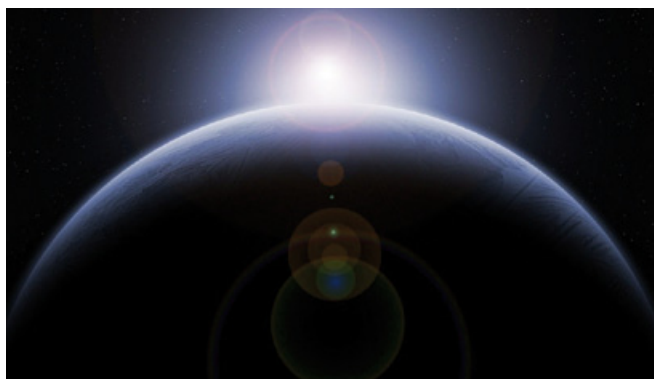
Onze menselijke taak bestaat er daarnaast uit om de onverwerkte zaken in onze biografie te leren kennen, aanvaarden en te louteren. Ons onbewuste, met alle pijn, weersin, walging, wanhoop, woede, angst en verlatenheid, gaat zich ook roeren. Alle onverwerkte zaken uit ons leven liggen ook in ons onbewuste opgeslagen. Juist doordat ons hoger onbewuste meer in ons bewust wordt (we gaan die gebieden immers willens en wetens verkennen) identificeren we ons minder met ons zelfbeeld van ratio en ego. Dat wekt ook de onverwerkte gebieden, in dromen en onrust. Als wij bewust willen opgaan in de onbegrensde verbondenheid van alles in alles dan worden de onverwerkte zaken uit ons eigen leven gewekt. Want deze staan die bewuste en gewilde eenwording nog in de weg. We komen niet voor niets 'naakt' voor onze Schepper te staan, niets is verborgen, alles is geaccepteerd, aanvaard en getransformeerd. Als ons bewustzijn van het hogere ons leven meer en meer gaat bezielen dan worden we ons gaandeweg meer bewust van alle aspecten in ons. Onze repressies maar ook onze Godsvonk. We zijn ons tegelijkertijd bewust van onze referentie in tijd en ruimte en we zijn ons bewust dat het centrum van onze persoon niet langer ondergeschikt is aan tijd en ruimte, maar meer en meer afgestemd op het Eeuwige. Uiteindelijk zijn logica en ratio de brug tussen onze innerlijke werelden en de buitenwereld.

Groeien is werken

Waar maar mee gezegd wil zijn dat groeien werken is. Al doet God wel negen stappen naar jou toe als jij er één zet. Jij moet die ene stap wel zetten. Die ene stap die soms bijna over een Grand Canyon van verwarring en verlatenheid heen moet worden gezet. Gelukkig is dat maar een deel van onze weg naar huis. Want ook vreugde, blijdschap, welbehagen, verwondering en fascinatie worden ons deel. God is. Wij worden. In de Heilige ruimte van de gebouwde Tempel van de dienst kan alles een deur worden waar doorheen Gods Werkelijkheid in een individu kan door-

breken. Naast aandachtige concentratie, devotie, ontspanning, ontroering, bevrijding, verwondering, welbehagen, is dit moment van wederzijds reiken een katalysator waardoor dit kan worden bevorderd. En dat is een grote bijdrage aan ons besef van wie we zijn, waar we vandaan komen en waar we naar toe gaan.

Het is een andere bijdrage aan kennis en wijsheid. Denken over Licht, Liefde, Waarheid en Kracht is waardevol en inzichtgevend, maar wezenlijk anders dan bijvoorbeeld ervaren waar God stil is. Of hoe je de werking van de hostie in twee woorden zou typeren. Of hoe het er uitziet dat Christus door alles heen werkt. Velen van ons zijn hier ook ervaringsdeskundigen. Het is ook heel erg waardevol dat zoveel kennis over het transcendente in onze kerk wordt gekoesterd. Dat biedt de mogelijkheid ook dit aspect van mens-zijn te onderzoeken. Het geeft ook die 'set & setting' aan buitengewone ervaringen, die niet zomaar naadloos hoeven aan te sluiten bij wie je was. Onze kerk kan een voedende context leveren waarin de oneindige expansie van God kan worden verkend.

Gods voorbeeld voor onze levenstaken

Gods Werkelijkheid kan in ons werken. En wij, als worden-de wezens, hebben elk moment de gelegenheid onze onvoltooide levenstaken een stap verder te brengen. Ook Erikson legt hierop grote nadruk: door alle ervaringen die we opdoen krijgen we steeds nieuwe kansen om onopgeloste problemen van vroeger te boven te komen. Op welke wijze kan Gods Werkelijkheid de ontwikkeling van onze levens-taken stimuleren als wij de ruimte en tijd willen nemen

Gods Werkelijkheid actueel een werking in ons te laten hebben? ² Misschien wel zo:

- ♣ God is vertrouwen. Gods vertrouwen wordt ons vertrouwen (Taak 1);
- ♣ God is autonoom. God kan ons dus op onze eigen benen zetten. Gods Wil sterkt onze wil totdat wij bewust weten 'Ja, natuurlijk, Uw wil geschiede!' (Taak 2);
- ♣ God weet initiatief te nemen, creëert een schepping, stuurt Zijn Zoon uit. Onze doelgerichtheid kan zich sterken. Als we het werk van de Zoon doorgronden slaat tegenslag ons niet meer uit het veld (Taak 3);
- ♣ God is kundig. God is vaardig. We hoeven maar om ons heen te kijken in de schepping, in de natuur om dat vakmanschap te zien (Taak 4);
- ♣ God weet wie God is. *Ik ben die Ik ben*. Gods plan kunnen wij leren, dan weten we ten diepste wie wij zijn (Taak 5);
- ♣ God woont in ons, maar laat ons ons eigen pad naar huis ontdekken. Voor een echte grondhouding van intimiteit is een zekere afstand nodig. God laat ons onszelf zijn. En is maar een oogwenk van ons verwijderd (Taak 6);
- ♣ God koestert de gehele schepping. Daar kunnen wij excellent van leren zorg op ons te nemen en dat vol te houden door ook voor onszelf te zorgen (Taak 7);
- ♣ God aanvaardt alles en wacht geduldig tot wij in willen steken in Zijn plan. God geeft ons leven zin omdat wij deel hebben aan Zijn wezen en Zijn doel. God geeft ons voorbeelden hoe wij onze licht- en schaduwzijden kunnen aanvaarden, integreren en transformeren. Het zijn de getuigenissen van al onze voorgangers, zoals neergeschreven in de Bijbel en andere wijsheidsliteratuur, die met vergelijkbare vragen en ervaringen worstelden. Het zijn de ervaringen, wijsheid en inzichten van onze medemensen, toen en nu, die onze ervaringen ankeren. Zodat wij uiteindelijk staan waar de ene Inwijder staat (Taak 8).

Helend?

God is Liefde Kracht Waarheid Licht

Als Gods Werkelijkheid toegankelijk wordt in de Tempel door het 'samen' uitvoeren en deel hebben aan de liturgie dan worden wij opgetild, worden wij harmonieus en weldadig afgestemd op het hogere, waardoor het hogere in ons zich versterkt en verder uitbreidt. De wederzijdse offering is de kern van de ontmoeting en eenwording. De Eeuwigheid is tegenwoordig. Wij zijn thuis. ■

Noten

- 1 Het omzeilt ook keurig netjes de probleemstelling van de **theodicee**: in een schepping door een volmaakte en goede God bestaat ook het kwaad. Deze paradox blijft op diverse niveaus problematisch totdat je dit bent ontstegen. Dat dit kan, daarvan zijn talloze voorbeelden. Vergelijk Rumi: 'Beyond right doing and wrong doing, there is a field, I'll meet you there.' (Vertaling: 'Voorbij het goede doen en het kwade doen is een gebied, waar Ik jou zal ontmoeten.').
- 2 In dit overzicht van hoe Gods Werkelijkheid kan inwerken op het voltooiën van levenstaken worden bepaalde zaken niet verder onderverdeeld en onderzocht. Dit is een keuze vanwege de omvang. Er is geen verder onderscheid gemaakt naar het feminie aangezicht van God. Niet naar Logos, Kosmos, of Heilige Geest. De zorgende en compenserende taak van de kerkgemeente in de liturgie blijft ook buiten beschouwing. En ook het sacrament van Heling wordt hier niet bij betrokken. In deel 2, noot 1 is daarover opgemerkt: 'Het Sacrament van Heling, met juist het woord *heling* in de naam, wordt niet besproken. In dit Sacrament, voorheen 'genezingsdienst' genoemd, wordt de

directe werking van Gods Werkelijkheid gevraagd en vanuit het transcendente gerealiseerd. Onder het zegel van Vader, Zoon en Heilige Geest werken de specifieke kwaliteiten van Christus, Rafaël en Onze Vrouwe direct helend in op de mens. Als gevolg daarvan ontstaan veranderingen, verbeteringen. Maar in de liturgie van de Heilige Mis en Diakenmis is een veel bewustere en actievere rol weggelegd voor de mens. Die daardoor zelfstandig in staat is deze mogelijkheden aan te grijpen onvoltooide levenstaken op te pakken en te volbrengen. Er is een verschil in aangrijpingspunt in de mens als je het Sacrament van Heling en de Heilige Mis en Diakenmis beschouwt.'

Daarnaast is een verdere onderverdeling minder relevant als het gaat over de innerlijk ervaren werking van Gods Werkelijkheid. Die is woordeloos zonder leeg te zijn, een volheid van stilte, waar woorden een afleiding zijn. Woord- en taalbeelden wijzen naar die innerlijke heilige ruimte, ze zijn die heilige ruimte niet. Het betreden is een beweging, de beschrijving erna vraagt de woorden en de symbolen om te naderen tot de ervaring.

Divine Surprise

Herontdek de verloren Vrouwe van de Bijbel: Vrouwe Wijsheid

Studiedag met dr. Margaret Barker

Protestanten zeggen vaak dat Maria nauwelijks een rol speelt in de Bijbel, maar waarom is zij dan zo belangrijk in de Kerk?

Deze studiedag richt zich op één van de hoofdfiguren uit het Oude en Nieuwe Testament. Zij, die in de bijbelstudies nauwelijks aandacht krijgt, is en blijft geliefd in de katholieke en orthodoxe kerken. De goddelijke Moeder uit het Oude Testament is met haar Zoon samen in de Tempel te Jeruzalem. Zij wordt Vrouwe Wijsheid genoemd, of *Asjera* of *El Shaddai* en draagt talloze andere namen. In het Nieuwe Testament manifesteert Zij zich als 'de Heilige Geest' of 'de Vrouwe bekleed met de zon'.

Deze studiedag zal Vrouwe Wijsheid uit het Oude Testament verbinden met de Maria's uit het Nieuwe Testament: Maria de Moeder, Maria de Bruid en Maria de Zuster van Jezus. De verborgen vrouwelijke kant van het jodisme en christendom wordt onthuld. Dit nieuwe licht op het goddelijk vrouwelijke in Oude en Nieuwe Testament herstelt de balans met het exclusief mannelijke beeld van God in deze twee monotheïstische wereldgodsdiensten.

Programma studiedag (zaterdag 9 april 2016)

- 09:15–10:00 aankomst en inschrijving
- 10:00–11:15 1 eerste lezing met vragenronde: *de Vrouwe van de Eerste Tempel en hoe zij verdwijnt*
- 11:15–11:45 pauze met koffie en thee
- 11:45–13:00 2 tweede lezing met vragenronde: *het werk van de corrigerende schrijvers uit de Tweede Tempel en hoe de Vrouwe in andere Hebreeuwse gemeenschappen zoals die in Egypte overleeft*
- 13:00–14:00 pauze en lunch

- 14:00–15:15 3 derde lezing met vragenronde: *de Vrouwe in het Nieuwe Testament, in andere vroegchristelijke geschriften en in de christelijke traditie*
- 15:15–16:00 Margaret Barker in gesprek met de zaal

Over de spreker: dr. Margaret Barker

Margaret is oudtestamentica, specialiste in archaisch Hebreeuws en auteur van 17 boeken en vele artikelen. Zij is de stichter van de *Temple Studies Group* in Engeland. In 2012 schreef zij haar voorlaatste boek *'The Mother of the Lord: The Lady of the Temple'*, deel 1. Momenteel werkt zij aan deel 2 in deze serie: *'The Mother of the Lord: The Lady of the Church'*. Bij dit onderzoek komt veel nieuw materiaal over Wijsheid vrij. Hierover zal zij in de lezingen nader berichten. Zie haar website: www.margaretbarker.com.

Annine (links) is vol aandacht voor dr. Margaret Barker (rechts)

Dagbegeleiding door dr. Annine E.G. van der Meer. Annine is godsdiensthistorica, theologe en specialiste in het vrouwelijk symbolisme. Zij is de auteur van zeven boeken en diverse artikelen. Zij is de stichtster en voorzitter van *Academie PanSophia*. Zie: www.annine-pansophia.nl.

Praktische informatie

- Datum: zaterdag 9 april 2016
- Tijd: 10:00–16:00, de zaal is open vanaf 9:15
- Locatie: Paaskerk te Baarn, tel.: 035–5426920
- Adres: Oude Utrechtseweg 6, 3743 KN Baarn
- Route: de kerk is zowel met de auto als met het openbaar vervoer goed bereikbaar: met de **auto** in 5 minuten vanaf de A1 en A27; met **openbaar vervoer**: het NS-station Baarn ligt op 5 minuten loopafstand
- Voertaal: **Engels**; Margaret Barker spreekt langzaam en duidelijk, en is ook goed te volgen voor mensen met een beperkte kennis van de Engelse taal
- Kosten: € 40,- inclusief koffie en thee
€ 20,- voor studenten en minima
neem contact op met de organisatie voor wie ook het minimale bedrag een last is
- Lunch: deze dient de deelnemer zelf te verzorgen; lunch is niet verkrijgbaar in de kerk
- Extra: De organisatie is in handen van *Academie PanSophia*, voor vragen kunt u contact opnemen via: aps@academiepansophia.nl
- Opgave: voor meer informatie en opgave bezoekt u de website: www.academiepansophia.nl

Maak van een vonk een vlam

Ontwaken, Bewegen, Verdiepen, Transformeren: deel 2

Wies Kuiper, namens de Voorbereidingcommissie Eeuwfeest

Als Voorbereidingscommissie voor het Eeuwfeest* vonden wij het belangrijk alle kerkgemeenten hierbij te betrekken, zodat het ook echt een feest voor en door ons allemaal is. Daarom is ook aan de eerst-aanwezend priesters van de kerkgemeenten gevraagd om in iedere gemeente te vragen wat er spontaan bij je opkomt als je aan een van deze thema's denkt of erop mediteert.

Wanneer van iedereen in de groep geïnventariseerd is wat die eerste impuls is, kan er daarna natuurlijk verder over gesproken worden.

In de vorige *Reflectie* zijn compilaties over *Ontwaken* en *Bewegen* opgenomen, nu gaan we verder met *Verdiepen* en *Transformeren*. Bij deze laatste twee woorden is vaak gereageerd in kleine zinnen, niet alleen maar in een enkel woord.

De gemeenteleden raken zo'n derde en vierde keer ook wat gewend aan wat er bedoeld wordt. Tegelijkertijd zijn deze onderwerpen niet zo makkelijk in één woord te vangen, dan bieden meerdere woorden een uitkomst.

Verdiepen

- hoe kan ik ontsnappen aan de huidige oppervlakkigheid van het bestaan?
- opengaan voor wat er is
- als je zoekt vind je het niet
- jezelf openstellen en gaan naar de zachtheid van de Liefde
- naar binnengaan in jezelf
- ken U Zelve
- maar ook: de duisternis ingaan
- graven
- begraven
- ook: wortel schieten en Psalm 130: 'uit de diepte roep ik tot U'
- van onwetendheid naar kennis
- overgave
- van onrust naar innerlijke rust en verstillings
- aandacht en bewustzijn bij alles wat je doet
- bewust worden van het Goddelijke in de mens
- concentratie
- stiltemeditatie/gebed
- je blik naar binnen richten
- durven dromen
- zonsondergang
- op weg gaan naar de bron
- verbinden en verankeren in jezelf
- luisteren naar je innerlijke stem
- ontwikkelen
- je bewust worden van de diepere lagen in jezelf
- het gaat om het proces dat we allemaal gaan
- proces om tot inzicht te komen
- gaan naar de essentie van wat je beweegt
- afdalen dwars door alle schaduwgestalten heen
- incarneren
- persoonlijke moeilijkheden kunnen leiden tot nieuw inzicht
- verrijking
- er moet altijd ergens een verlangen zijn om 'Zijn voeten te bereiken'
- de eigen tempel is de 'samen-tempel'
- een geestelijk denkend mens moet ook momenten hebben dat je gewoon niets doet om je te laten inspireren
- voelen in de diepte en in de hoogte.

Transforming

- van rups naar vlinder
- ommekeer
- een proces
- fase van loslaten
- nieuw niveau bereiken
- je verandert niet zelf, je wordt veranderd
- eindeloosheid
- een ander zegt juist: je moet er hard aan werken in dit aardse leven
- groei leidt tot nieuw ontwaken, maar ook tot onzekerheid
- nieuw begin
- pijn
- zwangerschap
- toekomst
- na het ontwaken van de bron in jezelf ga je op zoek
- nieuwsgierigheid
- verhoging van het bewustzijn
- bruisend
- maak van een vonk een vlam
- kennis van het hart
- wrijving en schuring, maar ook een hoger niveau
- een andere dimensie
- opstijgen
- ontsnappen, een ander bewustzijn
- van stof naar kosmische eenheid
- gaat geleidelijk, soms heb je het niet in de gaten, en voel je het als je omkijkt
- voelend de diepte ingaan waardoor er werelden in jezelf ontsloten worden, terugkerend in de wereld straal je dat uit
- voorbij de vorm gaan
- ook na het bewust worden van het hogere blijven wij gericht op het aardse en het materiële want hier op Aarde leven wij en worden ermee in aanraking gebracht.
- alles blijft hetzelfde maar je ziet het ineens vanuit een ander perspectief en daardoor is alles anders
- zo heb je het nooit gezien; 'zoals het was, nu is en altijd zijn zal'; het gaat om een verandering in het bewustzijn en dat is transformeren.

Welke relatie kan er gelegd worden met de jaarfeesten?

In de vorige aflevering was het makkelijk om de onderwerpen in de tijd van de Advent en Kerstmis te plaatsen omdat ze de intentie van het Kerstverhaal in zich dragen.

Hoe plaatsen we deze teksten in de jaarfeesten?

Daarop zijn meerdere antwoorden mogelijk:

- van Kerstmis via Onnozele Kinderen (de kindermoord), of van Driekoningen naar de Verheerlijking op de berg;
- van Aswoensdag tot Goede Vrijdag of misschien tot Pasen of toch meer nog: tot Hemelvaart?

De impulsen die hierboven omschreven zijn kunnen al die fasen dekken, belangrijk is hoe ieder dat zelf ziet. Het één is ook niet beter dan het ander. Alles heeft zijn fasen.

Een gebed

Als slot wil ik u nog een gebed hierover meegeven dat Mianne Bakker schreef naar aanleiding van dit project, geplaatst in de kolom hiernaast:

Over de auteur

Wies Kuiper (1935) is eerstenaamend priester van de kerkgemeente Zwolle. Zij werd op 5 november 2005 gewijd tot priester. Verder is zij voorzitter van de Clericale Synode.

Van beroep was zij lerares in het middelbaar onderwijs en daarin heeft zij vele jaren beroepsmatig gewerkt. De laatste dertig jaar is haar aandacht

vanuit de VKK-gedachte gericht geweest op theosofie, hierin heeft zij veel gestudeerd en lezingen gegeven zowel in Nederland als daarbuiten. Nog steeds geeft zij leiding aan het theosofisch studiecentrum *Lanoe* (dat betekent 'leerling') in Zwolle.

Ontwaken, Bewegen, Verdiepen, Transformeren.
 Ontwaken, groeien, in beweging blijven, me afvragen:
 wie ben ik, wat is de zin van mijn bestaan?
 Verstillig, zitten voor Uw aangezicht.
 Het zelf inkleuren,
 voelen in de diepte, in de hoogte,
 voelend de kracht vanuit woorden, vanuit handelingen.
 Een fundament waarop mijn wezensenergie stroomt,
 de kracht die mij terugbrengt naar mijn oorsprong.
 De ervaring die mij woordeloos transformeert.
 Het buigt mij om,
 het vertaalt de volheid van mijn wezen.
 Het vloeit in elkaar over,
 het reikt elkaar de hand.
 Het heiligt, het heelt de grond van mijn bestaan.
 Daar kan ik over zingen,
 daar voel ik muziek,
 klanken die diep in mij resoneren.
 Deze heilige plek,
 100 jaar geleden op dit bijzondere centrum neergezet.
 We werden van leviet, priester, we vulden ons met gnosis,
 vulden onze eigen tempel.
 Staande voor Uw aangezicht,
 voelend Uw hand en mijn hand in de Uwe.
 Een scheppende Aanwezigheid,
 waarbij ik mij gedragen weet:
 woordloos vult de ruimte zich in Amen.

* De Voorbereidingscommissie voor het Eeuwfeest bestaat uit de volgende leden: mgr Peter Baaij, Jan van den Hoeven, Theo Mensink, Wies Kuiper, Johan Stöver, José Versteeg en Vick Nieuwenhuis.

Eeuwfeest: 100 jaar VKK

Congres van 9 tot en met 12 juli 2016 op het International Theosophical Centre in Naarden

Ontwaken, bewegen, verdiepen en transformeren

Het is tijd om feest te vieren! 13 februari 1916 wordt gezien als de start van de Vrij-Katholieke Kerk. We vieren deze zomer dit 100-jarig jubileum met een bijzonder internationaal congres op het IRC-terrein in Naarden.

Naast het samen vieren van het honderdjarig bestaan van de VKK, is het eeuwfeest vooral een gelegenheid om een transformatieproces in te gaan. Dankbaar voor wat de geschiedenis ons bracht, richten we ons op de toekomst.

Beleef de vier fasen van het congres: *ontwaken, bewegen, verdiepen* en *transformeren*.

Het programma bestaat naast gezamenlijke maaltijden en kerkdiensten uit workshops, meditatie, brainstormsessies en momenten om informatie te delen. Interactief, om samen te ontwikkelen!

Spring in het licht van de toekomst!

Wil jij in beweging komen en inzichten ontvangen om stappen te zetten in het Licht van de Toekomst? Kom dan naar dit congres om zelf te ervaren hoe de 4 fasen zich in jou ontfouwen!

Het karakter van de workshops

Transformatie komt uit de diepte van jezelf. Tijdens het congres bouwen we met elkaar een energie op die je inner-

lijk in beweging brengt. We doen dit in groepen van ca. 7 deelnemers onder leiding van een themaleider. We maken gebruik van interactieve werkvormen om de energie te laten stromen. Jij staat zelf centraal in dit proces van ontfouwen. Er worden workshops over de vier thema's gegeven, te beginnen met *Ontwaken*.

Dagindeling

Eerste dag:	ontvangst om 09:30 uur.
08:00 uur	Prime
08:30 uur	ontbijt
10:00 uur	Heilige Mis
11:30 uur	ontmoeting met koffie
12:30 uur	lunch
13:45 uur	workshops
15:30 uur	theepauze
17:00 uur	afsluiting middag
18:00 uur	diner
20:00 uur	avondprogramma
21:30 uur	Heilig Lof/Completen

Informatie

Kosten:	zie www.vkk.nl voor alle tarieven
Voertaal:	Engels
Locatie:	IRC, Meentweg 9, Naarden
E-mail:	lcc100@vkk.nl

BOEK bespreking

Alle boekbesprekingen zijn geschreven door Aat-Lambèrt de Kwant, tenzij anders vermeld

Jezus & de vijfde evangelist

Auteur: Fik Meijer

Titel: Jezus & de vijfde evangelist

Uitgave: Athenaeum-Polak & Van Gennep, 2015

Emeritus-hoogleraar Fik Meijer die al eerder een boek over Paulus schreef, gooit de knuppel in het theologische hoenderhok (waaruit ook meteen gekakel opsteeg) met zijn stelling dat Jezus slechts een onbekende, marginale prediker was van het Galiese platteland. Geen wonder, zegt hij, dat Jezus er bij de historici zo bekaard vanaf komt: hij was slechts één van de velen in het kielzog van Johannes de Doper, die toen wel heel bekend was.

Het nogal omstreden boek van Meijers omvat twee delen: een deel over **Josephus**, wiens werk vanaf de vijftiende eeuw mateloos populair was onder (antisemitische) protestanten, vooral omdat Josephus beweerde dat de Joden schuldig waren aan de kruisdood van Jezus. En een deel over Jezus.

Meijer gaat in op de biografie van Josephus, de politieke achtergronden, het geloven en denken van die tijd en het dagelijkse leven. Deze gegevens gebruikt hij om in het tweede deel de achtergrond te schetsen van het leven en streven van Jezus.

Deel twee, over Jezus, volgt vrij precies de lijn van de evangeliën en die worden gebruikt als historische bronnen, terwijl het in de eerste plaats geloofsdocumenten zijn. Daardoor ligt de nadruk meer op de 'christelijke' Jezus waardoor zijn joodse karakter, zo wordt Meijer terecht verweten, genegeerd wordt.

Hoewel het boek lekker leest plaats ik toch wat vraagtekens.

Zo is Jezus voor Meijer een sympathieke en wijze leraar die de arme bevolking van Galilea hoop bood in bange dagen – al vindt Meijer het niet zo handig van hem dat hij wel een visioen maar geen actieplan bood, waardoor volgens hem ook zijn aanhangers hem uiteindelijk lieten vallen.

Een onterechte conclusie: zijn volgelingen legden de basis voor de latere wereldgodsdienst, hoewel veel van wat Jezus zei als het ware *ondergronds ging* en pas in onze tijd herontdekt werd.

Fik Meijer (1942) is emeritus-hoogleraar Zeegeschiedenis van de Klassieke Oudheid (UvA). Samen met Marinus Wes vertaalde hij het complete oeuvre van Flavius Josephus, de 'vijfde evangelist' in de titel.

Geloven

Spirituele denkers uit de hele wereld getuigen

Auteur: Jürgen Mettepenningen (red.)

Titel: Geloven: *Spirituele denkers uit de hele wereld getuigen*

Uitgave: Lannoo, 2015

Vijfenveertig spirituele denkers uit alle religies getuigen in één uniek boek. Meer dan vier jaar werkte hoofdredacteur Mettepenningen aan dit unieke boek, wat je een 'geloofsboek' kunt noemen.

Niet eerder lieten geloofsautoriteiten zo diep in hun eigen hart kijken. In zijn korte inleiding legt Mettepenningen uit dat op zijn verzoek spirituele denkers persoonlijke getuigenissen hebben gegeven van wat zij geloven, hoe zij dat

vertolken, wat dit voor hen betekent en hoe geloven hen gelukkig maakt. In zesenvestig hoofdstukken passeert een enorme verscheidenheid aan denkers de revue, van vertegenwoordigers van de grote wereldgodsdiensten tot een wicca-priesteres, van een Iraakse priester gewijd in de Chaldeeus-katholieke kerk tot een Sai Baba-aanhanger.

Sommige verhalen zouden zo in *Reflectie* geplaatst kunnen worden. Zo leerde de hindoe-kapelaan aan Oxford University, Shaunaka Risi Das, op zijn zoektocht Krishna kennen, liet de God van het christendom niet achter zich, maar verbond deze God met de wijsheid van het hindoeïsme. *'Het roepen van de naam van God – Krishna in mijn geval, maar het kan ook een andere zijn – is een vorm van aanbidding, een meditatie, een gebed en een zuiveringsproces.'*

In zijn bijdrage zegt de bekende abt en schrijver van vele boeken Anselm Grün dat voor hem gebed en meditatie de bakens vormen van zijn spirituele leven. Mooi is wat hij zegt over het oude Jezusgebed dat hij praktiseert: *'Voor de eerste monniken is dit Jezusgebed een samenvatting van het hele evangelie. In die paar woorden raken wij het mysterie van de menswording door Jezus Christus. En in deze woorden dringt de Geest van Jezus Christus verder in ons door, zodat die alles wat donker en chaotisch in ons is kan omvormen, genezen en verhelderen.'*

Of de bekende journaliste en columnist Nuweira Youskine, die als moslima laveert tussen loyaliteit aan haar roots en kritische zin in een samenleving vol vragen. Over God zegt ze: *'Hij is de motor van het leven; het godsvonkje in ons allen en tegelijkertijd onmetelijk ver boven ons verheven.'*

Een belijdenis die weer haaks staat op de meer gnostische uitingen in dit mooi boek, maar dat maakt het juist zo boeiend.

Theoloog Jürgen Mettepenningen (1975) is directeur *Identiteit* van het vicariaat Onderwijs van het aartsbisdom Mechelen-Brussel en doceert aan de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen (KU Leuven).

Het wonder van vergeving

Een werkboek

Auteur: Willem Glaudemans
Titel: Het wonder van vergeving
 Een werkboek
Uitgave: AnkhHermes, 2015

Vanaf de eerste publicatie in 2002 heeft *Het wonder van vergeving* mensen steeds inzicht gegeven in het fenomeen vergeving, ook na het verschijnen van het jongere broertje *Boek van vergeving* (2013).

'Beide boeken,' zegt Willem Glaudemans, 'vertrekken vanuit hetzelfde uitgangspunt: vergeven gaat niet over de ander, maar over jou. Het is een daad van liefde voor jezelf, waar je de ander niet bij nodig hebt.' Daarom is vergeving altijd mogelijk, het is een schoonmaakproces. Samen geven *Het wonder van vergeving* en *Het Boek van vergeving* een compleet beeld van vergeving – inzicht, achtergronden, praktijk en begeleiding – met drie verschillende manieren om tot het bevrijdende wonder van vergeving te komen.

Vergeving dient in de visie van Glaudemans niet in christelijke zin opgevat te worden. Vergeving is hier in wezen zelfvergeving. Het gaat erom dat je naar binnen keert en door beschouwingen, meditatie en gedachtenkracht alle remmingen, blokkades, frustraties en projecties poogt op te ruimen. Het uiteindelijke doel is bevrijding; het ongedaan maken van de afscheiding van jezelf, van de ander en van God. De visie van Glaudemans is gebaseerd op de *Cursus in wonderen*. 'Dit kan een irritant of een vreugdevol boek voor je zijn,' zegt hij in zijn inleiding. 'Het stelt je voor de keuze: wil je bevrijding of niet?' *Het wonder van vergeving* is een indringend boek dat je na ieder hoofdstuk even opzij moet leggen om het te laten bezinken, vooral bij zinnen als deze: 'Op het moment dat we onszelf toestaan het pijnverhaal te vertellen, zetten we de eerste stappen in een vergevingsproces.'

Daodejing

De weg, de kracht

Auteur: Lao Zi
Vertaler: Hans van Pinxteren
Titel: Daodejing
 De weg, de kracht
Uitgave: Juwelenschip, 2015

Een juweeltje dit boek met teksten als deze:

*Je hoeft de deur niet uit
 Om de wereld te kennen
 Je hoeft niet uit het raam te zien
 Om de Weg van de Hemel te volgen*

*Hoe verder je gaat
 Des te minder je begrijpt*

*De wijze kent zonder op reis te gaan
 Begrijpt de dingen zonder ze te zien
 En volbrengt zijn taak zonder iets te doen*

De *Daodejing*, hier uitstekend vertaald door Van Pinxteren, kan op vele manieren gelezen worden: als filosofisch werk, als richtlijn voor het leven of als strategie om je op vreedzame wijze te handhaven in een wereld in verval. Het is één van de grote Chinese klassieken. Het werk ontstond in één van de woeligste tijden in China, rond 350 voor Christus.

De eenentachtig hoofdstukken waaruit het is opgebouwd zijn als het ware een zich steeds verdiepende meditatie over de Weg, 'de oorsprong van Hemel en Aarde'.

Ze zijn verwoord in een prachtige, poëtische vorm, vol aforismen en antithesen, en hebben ondanks alle tegenstrijdigheden een grote innerlijke samenhang.

De belangrijkste en nog steeds actuele boodschap van dit in tijd van oorlog geschreven werk is dat een ware leider dienend aan zijn volk hoort te zijn in plaats van zijn eigen belang te dienen. De meerwaarde van dit boek ligt erin dat er ook rekening gehouden is met de oudere betekenislagen en de ritmiek ervan. Een prachtig boekje dat op de nachtkastjes thuis hoort!

Hans van Pinxteren (Martinus Nijhoffprijs 1980, Elly Jafféprijs 2001) vertaalde

o.a. *De essays van Montaigne*. Hij verdiepte zich een leven lang in Lao Zi. Op grond van deze ervaring ontstond zijn vertaling *Daodejing – de Weg, de Kracht*: een hommage.

Grenzeloos liefhebben

Een boek over codependentie: wat het is, waar het vandaan komt en hoe het ons leven beïnvloedt

Auteur: Pia Melody, met Andrea Wells en J. Keith Miller
Titel: Grenzeloos liefhebben
Uitgave: Tattwa, 2015

Grenzeloos liefhebben kan veel betekenen voor een grote groep mensen die in hun jeugd mishandeld werden of met verslavingen te maken hadden. Melody heeft bij *The Meadows*, een behandelcentrum voor verslaafden, een therapie ontwikkeld voor codependentie. In haar boek wordt de 'ziekte' van binnenuit beschreven door het heel gedetailleerd beschrijven van de ervaringen van haarzelf en die diverse cliënten.

Melody is ook heel eerlijk over zichzelf en vertelt dat haar eerdere symptomen, zoals onverklaarbare woedeaanvallen wel eens verband zouden kunnen houden met het mishandeld zijn als kind. 'Ik had diepe traumatische gebeurtenissen meegemaakt in mijn jeugd, en herinnerde me ineens dat andere mensen die ik kende met soortgelijke symptomen ook als kind mishandeld waren.' In haar boek combineert ze dan ook boeiende verhalen over haar eigen traumatische ervaringen en persoonlijk herstelproces met haar eigen zeer specifieke visie op verslaving 'codependentie' en herstel.

Grenzeloos liefhebben is voor mijzelf (met een jeugd vol geweld) ook een heel herkenbaar boek, maar zeker ook voor vele anderen. Melody wijst er terecht op dat mishandeling ook emotionele, mentale en spirituele vormen heeft. Als ze over mishandeling spreekt rekent ze daartoe in feite iedere ervaring in de

jeugd (vanaf de geboorte tot achttien jaar) die niet voedend is geweest. Dit mooie en aangrijpende boek laat schrijnend zien hoe de schade door mishandeling ontstaat en soms van generatie op generatie, in welke vorm dan ook wordt doorgegeven. In het derde deel worden aan de hand van persoonlijke ervaringen op het gebied van de diverse soorten mishandeling – onder meer fysiek, emotioneel en seksueel – praktische oplossingsrichtingen besproken.

Grenzeloos liefhebben is een heel levendig geschreven boek. Door de vele individuele voorbeelden is het een *must* voor lotgenoten en hulpverleners, al was het alleen al om inzicht te krijgen in de manier waarop het herstelproces aangegaan kan worden. Melody sluit af met: 'Welke koers je ook vaart, ik raad je met klem aan nu te beginnen je codependentie eerlijk onder ogen te zien. Honderden zijn nu al aan het genezen op dit moment dat ik deze woorden aan jou schrijf. We waren allemaal bange, eenzame, verbitterde en ontmoedigde vrouwen en mannen die hun leven niet op orde konden krijgen. Velen van ons verloren bijna alle hoop ooit gelukkig te zijn. En nu – hoe-wel dat een groot wonder lijkt - gaat het steeds beter met ons. Kom erbij en sluit je bij ons aan.'

Heimwee naar het Paradijs

Ken je verleden, creëer je toekomst

Auteur: Tijn Toubert

Titel: Heimwee naar het Paradijs

Ken je verleden, creëer je toekomst

Uitgave: Tijn Toubert/Bruna, 2015

Toubert leefde veertien jaar als yogi in Amsterdam bij *Brahma Kumaris*. In zijn eerdere boeken baseerde hij zich vooral op de studie van yoga, meditatie en stilte met als doel spirituele verlichting.

In dit nieuwe intrigerende boek richt hij zijn aandacht op de esoterische wereld

van Egypte en Europa. Zijn studie naar de kern van de hermetische gnosis begint met Thoth, de Egyptische god van wijsheid. Zijn leidraad ligt verankerd in de teksten van *De Smaragden Tafelen* van Thoth waar de focus is gericht op het ontstaan en de teloorgang van het mysterieuze Atlantis. De ongebreidelde zin naar de oorsprong van het bestaan voert Toubert ook naar London en New York waar hij bijzondere wetenschappers ontmoet, die hem de boodschap geven: 'Zoek het verleden om de toekomst te creëren.'

Ieder hoofdstuk begint met een citaat uit *De Smaragden Tafelen* van Thoth, maar de relevantie ervan wordt me niet altijd duidelijk. En er komt nog meer langs: het getal 7 en de vele betekenis- en daarvan, over inwijdingsfases, natuurvolkeren, religies, van Star Trek tot *iceman* Wim Hof, en beschouwingen, religie, Carl Jung, Osho, Mahatma Gandhi, en bevriend auteur Marinus Knoope. Met instemming citeert Toubert Drunvalo Melchizedek, een man die alles weet over het hart en auteur van o.a. *De kundalini van de aarde*. Die ons aanraadt geen energie te verspillen met vechten tegen oude systemen: 'Natuurlijk is er kwaad in de wereld en natuurlijk zijn er duistere krachten. So what? Er is een ander niveau van bestaan dat veel groter is en net zo reëel.'

Soms werd al die informatie me iets te veel. Toch is *Heimwee naar het Paradijs* een heel inspirerende boek en een goed leesbare samenvatting van een enorme hoeveelheid aan thema's die allemaal wel wat met elkaar te maken hebben. Aan te bevelen aan iedereen die interesse heeft in Atlantis en Egypte.

Spirituele Pasen en Pinksteren

Handreiking voor bezinning en bezieling betreffende de opstanding van de innerlijke mens

Auteur: André de Boer & Tanja Rozema

Titel: Spirituele Pasen en Pinksteren
Handreiking voor bezinning en bezieling betreffende de opstanding van de innerlijke mens

Uitgave: Rozekruis Pers, 2016

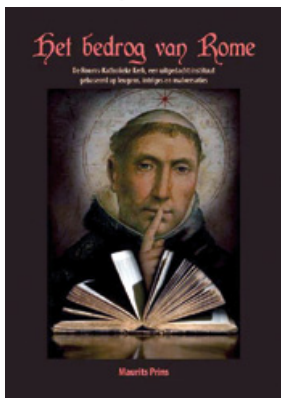
In deze recensie laten we een deel van de *Inleiding* door Daniel van Egmond aan het woord (met toestemming van de uitgever):

'Volgens het innerlijke christendom, dat ook bekend staat als het esoterische christendom en het gnostieke christendom, is ieder mens geroepen om door transformatie en transfiguratie het hogere leven in zichzelf en door middel van zichzelf te realiseren. Want hoewel ons menselijke stoelijke lichaam een zeer bijzonder en gespecialiseerd organisme is met latente spirituele vermogens, is het nu nog volledig afgestemd op het leven in de materiële wereld. Het heeft echter veel grotere mogelijkheden en is tot stand gekomen met een bijzonder doel, namelijk vruchtbare grond te zijn waarin het opstandingslichaam kan ontkiemen en groeien. Het opstandingslichaam is het onsterfelijke voertuig waarmee de *Andere-in-ons* zich kan uitdrukken in zijn eigen domein, het niet-materiële 'koninkrijk van de ziel'. In onze materiële wereld kan de ziel niet ademen en is daarin als 'bijna-dood'. Maar de stem van de ziel weerklinkt in ons als een verlangen naar eenheid, vrijheid en liefde.

De universele symboliek van het ei drukt het universele weten van het 'transformeren tot onsterfelijk leven', het *over de drempel gaan*, uit. Het viertien van het jaarlijkse paasfeest is dan ook een uiterlijke vorm van een universeel spiritueel proces dat niet aan persoon of tijd gebonden is, maar dat in ieder mens kan plaatsvinden. De wijze waarop dit proces binnen het christendom wordt beschreven, onder andere in de vier evangeliën uit het Nieuwe Testament, is specifiek van toepassing op de periode waarin wij nu leven. Voor de meeste mensen is het levensverhaal van Jezus een historisch of mythisch verhaal en voor anderen heeft het zelfs geen enkele waarde meer. Maar de grondstructuur van de evangeliën stamt uit het domein van de ziel en met de juiste sleutels openen zij zich als uiterst nauwkeurige beschrijvingen van het proces van opbouw van het opstandingslichaam.'

Een toegankelijk en informatief boek, dat vele jaren met je mee op kan lopen op je innerlijke reis.

Boekbespreking door Paula-Willemijn van Rooijen

Het bedrog van Rome

De Rooms-Katholieke Kerk, een uitgedacht instituut gebaseerd op leugens, intriges en malversaties

Auteur: Maurits Prins

Titel: Het bedrog van Rome
De Rooms-Katholieke Kerk, een uitgedacht instituut gebaseerd op leugens, intriges en malversaties

Uitgave: Frontier Publishing, 2015

Het bedrog van Rome is geschreven door een man die van jongs af aan een intense en intieme verbinding had met alle dogma's, leerstellingen van de roomskatholieke kerk. Iemand die tijdens zijn leven en naar hij zegt, in zijn vorige levens, meerdere malen daar tal functies heeft vervuld en van dichtbij meegemaakt zou hebben gemaakt hoe 'de vork in de steel zit'.

De roomse kerk is in de visie van Prins van oudsher een bron van veel kwaad geweest. Ze heeft de basis gelegd van corruptie, arrogantie en machtsmisbruik binnen haar eigen organisatie en niet op de laatste plaats in de maatschappij als geheel. Door de eeuwen heen heeft zij haar stempel gedrukt op de gehele mensheid.

De toon van zijn boek is anders, feller, dan die van Jacob Slavenburg die weliswaar ook zijn bedenkingen heeft bij het ontstaan van de kerk, maar die er in zijn boeken tegelijk ook op wijst dat de kerkvaders destijds ook weer geen 'bad guys' waren. Slavenburg kan een vermeend boos opzet niet hard maken. En bovendien verheldert Slavenburg hoe de normen in de oudheid als het gaat om authenticiteit en copyright, niet met de onze samenvallen. Bewerking en aanpassing zijn volgens hem niet hetzelfde als manipulatie.

Prins dook ook in de kerkgeschiedenis, de kruistochten, de tempeliers, het ontstaan van de inquisitie, de katharen en protestantisme, een logisch gevolg van de misstanden in de roomskatholieke kerk. Prins gaat uitvoerig in op, in zijn woorden, 'de criminele en elkaar uit-

moordende pausen', hoewel hij moet toegeven dat er ook, zij het een klein aantal, integere en intellectuele pausen geweest zijn.

Het is boeiend te lezen hoe het pausdom is ontstaan en hoe het kon verworden tot een organisatie met inderdaad soms maffia-achtige trekjes. Soortgelijke informatie is ook aan te treffen in *De Kruistocht* van Gianluigi Nuzzi, dat onlangs verscheen, een onthutsend boek over de huidige wantoestanden op de hoogste niveaus binnen het Vaticaan. Ook Hans Moolenburgh komt tot eenzelfde conclusie over de inquisitie als Prins. De inquisitie was niet gericht tegen de vijanden van de staat maar tegen medechristenen, die er iets anders over dachten dan de kerk van Rome. 'Het pausdom was geworden tot een instituut van marteling en brandstapels en de pausen waren geworden tot wolven in schaapskleren.'

Moolenburgh schrijft deze conclusies in *Het boek Openbaringen als baken voor onze tijd*, een boeiende en ook profetische boek dat onlangs verscheen.

Na zijn kritische beschrijving van de geschiedenis van de kerk beschrijft Prins uitvoerig het gnosticisme, dat zoals hij zegt door de kerk de kerk genadeloos vervolgd werd. Vervolgens geeft hij een beschrijving van de gnostiek en zegt daar behartenswaardige dingen over die lezers van *Reflectie* zeker zullen aanspreken. Christenen praten alleen maar over Christus buiten henzelf, als een titel voor Jezus, terwijl de gnostici de Christus in zichzelf ervaren. Jezus is niet de verlosser; de verlossing ligt in eenieder van ons opgesloten – we kunnen onszelf verlossen.

Hoewel Maurits Prins waardering heeft voor het gnostische gedachtegoed van de vkk, is het voor hem *oude wijn in nieuwe zakken* en blijft het instituut kerk overeind en daar heeft hij nu eenmaal niets mee. Jammer dat hij hiermee het gnostische kind met zijn badwater wegspoelt...

Het bedrog van Rome is een boeiend boek, vooral voor degenen die niet of weinig van de geschiedenis van de kerk afweten, maar onthullend, zoals het wordt aangekondigd, is het niet. Veel van wat Prins schrijft is al in andere boeken geschreven en in die zin is zijn boek een mooie samenvatting daarvan en zeker aan te bevelen.

Maurits Prins is Jungiaans psycholoog, parapsycholoog en filosoof. Hij heeft ruim 40 jaar een psychologische praktijk gevoerd. Meer over Prins kunt u lezen op zijn website: www.mauritsprins.com.

De vrijheid, overwinning van de geest

Auteur: Omraam Mikhaël Aïvanhov

Titel: De vrijheid, overwinning van de geest

Uitgave: Prosveta, 2015

Weer een van die juweeltjes uit de *Izvor* reeks. Met beschouwingen van de mysticus en leraar Omraam Mikhael Aïvanhov (1900–1986), geboren in Bulgarije, komt in 1937 naar Frankrijk waar hij zijn onderricht brengt.

Opvallend in zijn werk is de veelzijdigheid waarmee hij het onderwerp *De mens en zijn vervolmaking* behandelt. Welk thema hij ook aansnijdt, steeds gaat het erom dat de mens zichzelf beter leert kennen, begrijpen en gedragen.

De vrijheid, overwinning van de geest bevat inspirerende en treffende teksten, zoals deze: 'Vrijheid is een innerlijke kwestie. Veel mensen zijn uiterlijk vrij, maar innerlijk zijn ze dat niet, omdat de gedachten en gevoelens hun de vrijheid ontnemen. Beschouw de vrijheid als een innerlijke zijnstoestand, teweeggebracht door gedachten en gevoelens.

Het is natuurlijk wenselijk dat je fysiek vrij bent, maar fysieke vrijheid mag nooit als inleiding dienen van innerlijke vrijheid, want juist de fysieke vrijheid biedt je de mogelijkheid in de val te lopen. Hoe vaak heb je dat al niet zien gebeuren?'

Het zomernummer van

Reflectie

zal verschijnen in de laatste week van juni

De sluitingsdatum van kopij voor het zomernummer is: 1 mei 2016.

Boekaankondigingen

Aat-Lambèrt de Kwant

Nieuwe boeken waarvoor in dit nummer helaas geen plaats is voor een uitgebreide bespreking worden in deze rubriek aangekondigd. Enkele boeken zullen later uitgebreider worden besproken.

Hans Mooleburgh sr.: **Het boek Openbaring als baken voor onze tijd**; Lemniscaat 2015

Meer dan vijftig jaar lang bestudeerde dr. Hans Moolenburgh het Bijbelboek *Openbaring* van Johannes. In die tijd ontsloot het zich voor hem en bood het inzichten in gebeurtenissen uit het verleden en boodschappen voor de toekomst. In *Het boek Openbaring als baken voor onze tijd* neemt Moolenburgh je mee door een analyse, per versregel, van het hele Bijbelboek. Moolenburgh werkt toe tot aan de beruchte Apocalyps die ons volgens de Bijbelteksten te wachten staat en laat zien dat we daar hard naar op weg zijn – maar dat Openbaring ons ook de handreiking biedt om niet ten onder te hoeven gaan.

Colet van der Ven: **Het kwaad en ik: visies op het kwaad en persoonlijke ervaringen van slachtoffers, daders en deskundigen**; Lemniscaat 2015

Een boek dat mensen laat vertellen over de allesbepalende rol die het kwaad in hun leven heeft gespeeld, al pratend krijgt het kwaad zijn volle, eigen dimensie, want het moet worden erkend. Van der Ven gaat in op de vraag hoe het komt dat een mens uitgroeit tot dader van een geweldsmisdrijf of een ernstig zedendelict en vraagt zich ook af of er een verband bestaat tussen pesten en genocide. Sinds zij als orthopedagoog in de jeugdgevangenis werkte, houden deze vragen haar bezig en zij zocht als journalist vele mensen op die te maken hadden met geweld – als slachtoffer, hulpverlener of activist. In deze bundel met eerder in *Trouw* verschenen interviews brengt Colet van der Ven verschillende visies op kwaad bijeen.

Gianluigi Nuzzi: **De kruistocht: paus Franciscus en de strijd tegen de corruptie in het Vaticaan**; Balans 2016

De bekende auteur en Vaticaankenner Gianluigi Nuzzi, met unieke toegang tot paus Franciscus, schreef een onthutsend boek over de huidige wantoestanden op de hoogste niveaus binnen het Vaticaan. Er woedt een oorlog binnen de Rooms-katholieke Kerk. Aan de ene kant staat paus Franciscus, die met zijn sobere levensstijl zijn sterke boodschap onderschrijft: één kerk voor iedereen, arm of rijk. Aan de andere kant is er de oude curie, met zijn eindeloze vetes en oude en nieuwe lobby's om bepaalde niet-zo-christelijke privileges te beschermen.

Wouter Kusters: **Filosofie van de waanzin**; Lemniscaat 2014

In de inleiding verklaart Kusters waarom hij op zoek is naar een beschrijving van de psychotische ervaring: hij is ooit, na drugsgebruik, zelf psychotisch geweest en is sindsdien geïnteresseerd. Hij stuitte echter op het gebrek aan goede beschrijvingen. Hij probeert de psychotische ervaring te verduidelijken via zijn eigen ervaring en aan de hand van literatuuronderzoek.

Hans Achterhuis & Maarten van Buuren: **Erfenis zonder testament: filosofische overwegingen bij de tien geboden**; Lemniscaat 2015

In dit boek gaan Achterhuis en Van Buuren op zoek naar eigentijdse antwoorden op oeroude vragen. Daarbij maken ze gebruik van de inzichten van grote filosofen – van Spinoza tot Nietzsche, van Locke tot Arendt – die de problematiek vanuit een onverwacht perspectief belichten. Met hun diepgang en eruditie weten de auteurs nieuwe dimensies in de tien geboden te openen, waardoor dit boek voor zowel filosofisch als theologisch geïnteresseerde lezers een verrassende leeservaring zal zijn.

Jan Siebelink: **Margje**; De Bezige Bij 2015

Tien jaar geleden verscheen Jan Siebelinks ongekende bestseller *Knielen op een bed violen*, het imposante verhaal over een gezin dat door de religieuze vader Hans Sievez ten gronde wordt gericht.

Ruben Sievez, de zoon uit *Knielen op een bed violen*, is in *Margje* een oudere man die gedurende een lange oudejaarsnacht terugkijkt op zijn leven, al dwalend door de leegstaande villa van zijn oom Anton.

Daar, in de kelder, vond hij, een jongen nog, op een dag een album met daarin een foto van de oom met een jonge vrouw. In haar herkende Ruben onmiddellijk zijn moeder...

Timothy Snyder: **Zware aarde: geschiedenis van de Holocaust**; Ambo/Anhos 2015

Dit nieuwe boek deed al wat stof opwaaien omdat het een visie geeft die niet eerder zo werd geponeerd en niet door iedereen wordt gedeeld. De visie komt er samengevat op neer dat de Holocaust het meest 'perfect' kon worden uitgevoerd, dáár waar de staatsinstellingen waren vernietigd: in Oost-Europa en vooral in Polen, waar eerst de Russen en daarna de Duitsers gebieden bezetten. En dus niet alleen (of vooral) door reeds bestaand antisemitisme. Daarnaast trekt Snyder de lessen van de Holocaust door naar het heden, zowel voor wat betreft de huidige situatie in Syrië maar ook betreffende de toekomstige klimaatverandering en de politieke problemen die daardoor worden veroorzaakt.

Ian Kershaw: **De afdaling in de hel: Europa 1914–1949**; Spectrum 2015

Dit is het eerste deel van een tweeluik over Europa in de twintigste eeuw. Dit deel gaat over 'de bijna volledige zelfvernietiging van Europa in de eerste helft van de eeuw.' Kershaws donkere perceptie over dit tijdperk blijkt al uit de 'zwarte' boektitel en het leeuwendeel van de hoofdstuktitels (bijvoorbeeld 'De Grote Ramp' en 'Naar de rand van de afgrond'). De oorzaken van deze rampzalige periode verbindt hij met elkaar: racistisch nationalisme, gebiedsherzieningen, klassenstrijd en de crisis van het kapitalisme.

Christy Wilson Beam: **Het meisje dat God ontmoette**; Kok 2015

Het aangrijpende verhaal opgetekend door haar moeder, Christy Wilson Beam. Annabel is een vierjarige kleuter met de diagnose: motiliteitsstoornis *pseudo-obstructie*, een ernstige, zeldzame aandoening van de ingewanden waarbij het lichaam niet in staat is om de voedingsstoffen op te nemen die het nodig heeft. Daarnaast heeft ze een antrale hypomotiliteitsstoornis, wat een ongeneeslijke verlamming in de maag tot gevolg heeft.

Door een val in de holle ruimte van een boom, zit Annabel lang vast en krijgt daardoor een bijna-doodervaring en ervaart de hemel. Wat er daarna met haar gebeurt is een wonderlijk verhaal, op z'n Amerikaans verteld, dat wel.

Anna Myrte Korteweg: **De Revolutie van het Hart**; Juwelenschip 2015

In een jaar tijd schreef Korteweg talloze boodschappen van Moeder Maria op. Via Korteweg wendt Maria zich tot de lezer. *De Revolutie van het Hart* biedt concrete handvatten bij belangrijke (levens)thema's: de vervullende liefdesrelatie, de rol van de vrouw als wegbereider voor de nieuwe Aarde, spiritualiteit zonder poeha, de macht van de heersende instituten, leven zonder schuld en het herkennen van God (oftewel 'de liefde') in jezelf en de ander. ■

Glossy 'Matthäus'

Schitterende glossy over de Matthäus Passion

Tijdschriftrecensie door Aat-Lambèrt de Kwant

De glossy **Matthäus** wil een ontdekkingsreis zijn 'voor wie muziek en spiritualiteit serieus neemt' en biedt artikelen en foto's over historie, tekst, uitvoering en beleving van Bach's meesterwerk. Aan het woord komen dirigenten als Jos van Veldhoven en Patrick van der Linden, zangers als Bas Ramselaar en countertenor Sytse Buwalda, therapeut Govert Jan Bach (familie van...), dichteres Ria Borkent en auteur Ad de Keyzer.

In de **Matthäus** staat een eigentijdse portrettekening van Johann Sebastian Bach door kunstenaar Marte Røling.

Deze eenmalig verschenen **Matthäus** is uitgegeven door de roomskatholieke uitgeverij Adveniat (Baarn) en de protestantse uitgeverij Boekencentrum. Het blad verschijnt in de reeks *Calvijn*, *Arminius*, *Antoine* en *Thomas*. Hoofdredacteur is Marjet de Jong van uitgeverij Adveniat.

Waarom een gezamenlijke glossy rond deze compositie?

De schrijvers wilden op zoek naar het geheim achter de, vooral in Nederland, ongekende populariteit van de **Matthäus Passion**. Bij uitgeverij Adveniat verscheen vorig jaar het boek *Bachs grote Passie* van Ad de Keyzer. Hij beschrijft de **Matthäus** vanuit een liturgische invalshoek. Toen kwam het idee om iets te doen voor een breder publiek.

Verdieping

De glossy verscheen vlak voor de veertigdagentijd. Juist in deze periode wordt de **Matthäus** heel veel keren uitgevoerd. Overigens is dat meer een protestantse dan een roomskatholieke traditie. Met de glossy wil de uitgever mensen in deze veertigdagentijd verdieping meegeven.

Mooi is wat sopraan Marjon Strijk, die de **Matthäus** zo'n tachtig keer uitvoerde zegt. Voor haar heeft de **Matthäus** een duidelijke boodschap. 'Onschuldigen moeten lijden, omdat machthebbers niet kunnen omgaan met liefde, en dat is waanzin. Ze kunnen er niet zijn voor de ander. We zouden

moeten leren vanuit de liefde te leven, waarvan de **Matthäus** op prachtige wijze verhaalt. Doe dat dwars tegen alles in. Praat elkaar niet na in angst. Laat je inspireren door die bovenmenselijke liefde.'

Ad de Keyzer, schrijver van *Bachs grote Passie*, zegt in een interview in de glossy: 'Achter de façade van dat zogenaamd geseculariseerde Nederland gist er van alles. En Bach weet daar met zijn muziek in te roeren. Veel mensen hebben niets met de kerk en het geloof; ze hebben er in hun jeugd vervelende ervaringen mee opgedaan, ze hebben er intellectuele bezwaren tegen, noem maar op. Maar dan zitten ze op een avond bij een uitvoering van de **Matthäus Passion** en **Bam!** Die muziek raakt hen vol in het middenrif en ze zijn tot tranen geroerd. Die fascinerende ervaring ligt aan de basis van mijn boek.'

Der Keyzer gaat in op de geringschatting over de teksten van Picander, die door Bach zijn gebruikt. 'Deed ik zelf ook lange tijd. Maar intuïtief voelde ik tijdens cursussen dat het niet alleen in de noten zit. Dat ontdekte ik toen ik de **Matthäus Passion** vanuit het perspectief van spiritualiteit benaderde.'

En filosoof en Trouw-columnist Ger Groot zegt: 'Niet het christendom verbindt ons met Bach, maar wel de overtuiging dat het leven meer is dan banaliteit. Noem het 'goddelijk' of niet, denk er een Bijbelverhaal bij of luister alleen naar de aangrijpende klanken van Bach's kunst: die vervoering is wat de godgelovige met de kunstgelovige gemeen heeft.'

De Roemeens-Franse denker Emil Gioran heeft ooit geschreven: 'God moet Bach oneindig dankbaar zijn om wat hij heeft gecomponeerd.'

Ik zou nog meer kunnen citeren uit deze mooie glossy die me een hele zondag in de ban hield, maar volsta hiermee. De glossy is ook na Goede Vrijdag nog verkrijgbaar in de boekwinkel of bij uitgeverij Adveniat of Boekencentrum. Warm aanbevolen!

